

vergadering **C43**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 27 oktober 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de studie 'Zoektocht naar een rechtvaardige circulaire economie' van Vlaanderen Circulair en het HIVA - Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving van de KU Leuven – 350 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de circulaire economie – 363 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het impulsprogramma en steun aan de transitie naar hernieuwbare energie – 364 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van International Houses en Expat Centers – 365 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams opleidingsverlof – 248 (2022-2023)	14
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de extra middelen voor sociale economie – 300 (2022-2023)	16
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de federale beslissing over 'gebieden nul langdurige werkloosheid' en de gevolgen voor het Vlaamse arbeidsmarktbeleid – 335 (2022-2023)	18
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente en duurzame werkervaring – 336 (2022-2023)	21
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over werkbaarheidsconsulenten in de dienstenchequesector – 353 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de veiligheid van de huishoudhulpen – 382 (2022-2023)	25

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de campagne van VDAB en Actiris om Brusselse werkzoekenden naar Vlaanderen te halen

– 359 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de campagne 'RekruterenBinnenDeRing'

– 377 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking tussen VDAB en Forem

– 385 (2022-2023)

29

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebruik van vouchers voor werkzoekenden

– 376 (2022-2023)

34

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de federale waterstofstrategie

– 408 (2022-2023)

38

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de studie 'Zoektocht naar een rechtvaardige circulaire economie' van Vlaanderen Circulair en het HIVA - Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving van de KU Leuven
– 350 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de circulaire economie
– 363 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik heb een vraag over de circulaire economie naar aanleiding van een studie van Vlaanderen Circulair en het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA). Ik keer even terug naar uw beleidsnota, waarin staat: "We streven naar een maximale circulaire economie om zo in onze samenleving beter in onze behoeften aan grondstoffen en water te kunnen voorzien en ons welzijn te maximaliseren met een kleinere ecologische voetafdruk. We leggen daarbij de nadruk op het partnerschap tussen bedrijven, kennisinstellingen, middenveld en overheden."

Dat is een transversale doelstelling die het parlement heel breed onderschrijft. De circulaire economie, die we met zijn allen nastreven, vraagt om een andere manier van denken, van produceren en van consumeren. Dat heeft economische, maar ook sociale gevolgen: jobs veranderen en productieprocessen moeten aangepast worden. Iedereen is het erover eens dat deze transitie zo rechtvaardig mogelijk moet verlopen.

Vlaanderen Circulair en HIVA van de Katholieke Universiteit Leuven onderzochten samen hoe verschillende stakeholders in Vlaanderen 'een rechtvaardige circulaire economie' interpreteren. Dat wordt heel snel en gemakkelijk gezegd, maar de vraag is natuurlijk hoe we dat doen. De onderzoekers deden een uitgebreide literatuurstudie, interviews en workshops waarin de verschillende stakeholders aan bod kwamen. De conclusie is dat er geen eensgezindheid bestaat over wat 'een rechtvaardige transitie' juist inhoudt. Zo zijn er verschillende meningen over onder andere de rol van de sociale economie, de transitie van de opleidingstrajecten of onze relatie met het Zuiden.

Kortom, er is nood aan een breed maatschappelijk debat over het thema en hoe we de omslag naar een circulaire economie rechtvaardig kunnen maken. Daarin is het van cruciaal belang om alle betrokken partijen van in het begin te betrekken.

Daarom stel ik u de volgende vragen.

Welke stappen zult u zetten om ervoor te zorgen dat de circulaire economie ook ten goede komt aan de noden van kansengroepen? Bent u in die zin voorstander van een sociale toets voor alle circulaire-economieprojecten?

Zult u inzetten op product-dienstcombinaties naar het model van bijvoorbeeld het Papillonproject van Samen uitsluiting aanpakken (SAAMO) West-Vlaanderen en Bosch over energiezuinige huishoudtoestellen?

Op welke wijze wilt u bij de aanvoer van kritische materialen en grondstoffen uit het Zuiden, ook rekening houden met de belangen van de bevolking in ontwikke-

lingslanden, wat betreft bijvoorbeeld het respect voor arbeidsrechten bij de ontginning van grondstoffen, maar ook de nood van ontwikkelingslanden zelf aan een fair aandeel van de eigen grondstoffen voor eigen ontwikkeling?

Wilt u mee werk maken van materiaalpaspoorten en bedrijven aanzetten tot transparantie over de herkomst van de grondstoffen die ze gebruiken?

Bent u voorstander van een diversiteitstoets voor het circulaire-economiebeleid?

Hoe kan de circulaire economie maximaal leiden tot zinvol werk voor lager geschoolde werknemers en hoe kan de sociale economie een grotere rol spelen in een rechtvaardige circulaire economie? Zijn er daartoe extra initiatieven nodig over opleiding en vorming?

Hoe wilt u investeringen in de sociale economie aanmoedigen? Welke rol ziet u voor de financiële sector?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is geen geheim dat de voorraad van veel primaire grondstoffen schaars en eindig is. Een van mijn basispunten, zeker met de huidige crisis, is nog altijd: hoe minder ik daarvan nodig heb, hoe minder ik afhankelijk ben van minder stabiele regio's. Dat is ook het geval met energie. Circulaire economie past natuurlijk perfect in dat verhaal. We moeten meer circulair werken, bijvoorbeeld door meer materialen te recupereren. In de transitie naar de circulaire economie in Vlaanderen werd Vlaanderen Circulair opgestart. Volgens de Monitor Circulaire Economie is onze 'cyclical material use rate' 21 procent in 2018. Dat jaar werd ons verteld dat Vlaanderen Circulair is versterkt met relancemiddelen, waaronder 15 miljoen euro voor de circulaire maakindustrie.

Verder is er ook een Europees actieplan voor circulaire economie 2020. Een eerste initiatief was om de Europese wetgeving inzake batterijen te moderniseren. Ondertussen wil het Europees Parlement batterijen duurzamer maken door hun milieu- en sociale impact af te bouwen. Daarover heb ik in februari nog een vraag gesteld in deze commissie, en ben ik nogmaals tot de conclusie gekomen dat het recycleren van primaire grondstoffen uitermate noodzakelijk is.

De originele ontwerptekst van de Batterijenverordening in de gehele 'recycled content'-richtlijnen van de Europese Commissie stipuleerde dat bepaalde doelstellingen bereikt moeten worden voor kobalt, lithium en nikkel afkomstig van afval. In de laatste voorstellen is dat gewijzigd zodat productieafval niet meer in aanmerking komt, maar alleen 'post consumer'-afval, en dat terwijl er de komende jaren hoofdzakelijk productieafval beschikbaar zal zijn. Bijgevolg leidt dat ertoe dat er geen incentive is om dat materiaal in de Europese Unie (EU), en dus ook in Vlaanderen, te houden. Ik zie de schepen zo al vertrekken naar China.

Ik heb daarover de volgende vragen. Hoeveel staat Vlaanderen Circulair in het bereiken van zijn ambities? Hoe verlopen de actieprogramma's? Wat is de 'cyclical material use rate' van 2022? Misschien is die van 2021 bekend.

De verandering in het afvaltype dat in aanmerking komt voor 'recycled content', zal waarschijnlijk zorgen voor een massale uitvoer van secundaire grondstoffen naar andere landen. Hoe neemt u de verandering in de EU-richtlijnen op wat betreft de Batterijenverordening? Als we in Vlaanderen zo veel mogelijk onze eigen materialen willen recupereren, is het essentieel dat we ons daartegen verzetten. Hoe zult u dat waarmaken? Wat kunnen onze ondernemingen doen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's Rzoska en Gryffroy, ik ben het met jullie eens. Ik denk dat het kamerbreed wordt gedragen dat we vandaag uit de huidige energie- en grondstoffencrisis leren dat grondstoffen schaarser dan ooit worden en dat de circulaire economie daarop het enige juiste antwoord zal zijn. Het woord afval in die zin bestaat niet meer, maar we moeten kunnen spreken over grondstoffen. Het hergebruiken en minder afhankelijk worden van het buitenland voor onze grondstoffen is daarbij een belangrijk doel op zich. Zoals u weet, ben ik samen met collega-minister Demir hard aan het werk om die circulaire economie in Vlaanderen vorm te geven, zij vanuit haar bevoegdheden over Omgeving, ikzelf vanuit Economie en Innovatie.

Binnen Vlaanderen Circulair werken we samen rond zes werkagenda's. De eerste is circulair bouwen. Vorige week hebben we het eerste manifest over circulair bouwen in Vlaanderen ondertekend in mijn eigen provincie Limburg. Daarin moeten we het circulair denken, ontwerpen en bouwen concreet vormgeven. Dat moet ook gebeuren in de maakindustrie, in de chemie, in bio-economie, in water en voeding. Ook de sociale economie betrekken we daarbij. De circulaire transitie zal immers sociaal zijn of niet zijn.

Zo heeft het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) onlangs twee oproepen over circulaire economie afgesloten. Daar zijn heel wat projecten uit gekomen waarbij sociale-economiebedrijven goed vertegenwoordigd zijn. Zo kon ik het project Recuplan in Mechelen mee financieren, waar de sociale economie wordt betrokken om houtafval opnieuw om te zetten in nieuwe balken voor meubels. Dat is dus een sociaal én circulair project. Daarnaast zullen we twaalf regionale hubs ondersteunen via Circulair werk(t), die het aanspreekpunt vormen voor lokale circulaire en sociale projecten.

Sociale-economieondernemingen krijgen kansen om te innoveren en op strategische trends in te spelen. Zo kunnen ze een plaats verwerven in de circulaire economie van de toekomst. In het ondersteuningsaanbod vanuit het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) kunnen ondernemers uit de sociale economie een subsidie krijgen om nieuwe verdienmodellen uit te werken. Door hun focus op maatschappelijke winst dragen de sociale-economieondernemingen bij tot duurzame en lokale tewerkstelling.

We merken dat zowel de gewone bedrijven als de sociale economie elkaar steeds beter vinden en voor elkaar een win-win willen zijn. Dus wat uw eerste vraag betreft, collega Rzoska, moeten we wel opletten dat een extra sociale toets niet voor onnodige administratieve last zorgt.

Het Papillonproject is inderdaad een zeer mooi voorbeeld van hoe verschillende uitdagingen op het vlak van energie en sociale noden verzoend werden. Het project kreeg dan ook steun uit een van de vorige projectoproepen van Vlaanderen Circulair. Ik ben verheugd dat het ook telkens als een zeer goed voorbeeld wordt gedeeld ter inspiratie, onder andere ook in de verdere uitwerking van de werkagenda 'circulaire maakindustrie'.

De belangen van de bevolking in ontwikkelingslanden en de materiaalpaspoorten zijn belangrijke aandachtspunten om mee te nemen in het beleid. Dat toont de studie van HIVA heel goed aan. Uiteraard is dat ook iets dat we samen met collega-minister Demir maar ook met de federale collega's die bijvoorbeeld bevoegd zijn voor productnormering, verder mee moeten opvolgen. Recent werd het federale overlegplatform voor circulaire economie heropgestart. Daar loopt het interfederaal overleg behoorlijk goed.

Zoals al meegedeeld, zal de duurzame en circulaire transitie sociaal zijn of niet zijn. Dat is mijn overtuiging en ook mijn vaste wil om dat zo mee vorm te geven. Meer en meer bedrijven zien de meerwaarde in van die diversiteit en de win-win

in die samenwerkingsverbanden. Diverse groepen met elk hun talenten en vaardigheden zijn nodig voor die circulaire transitie, die 'by design' ook al zeer divers is.

In 2018 was er bijvoorbeeld al een studie die aantoonde dat veel activiteiten in de circulaire economie zich goed lenen voor doelgroepwerknemers. Denk daarbij aan het inzamelen, sorteren, onderhoud, de reparatie en mogelijk ook het refurbishen van apparaten. Een mooi voorbeeld zijn de laptops die we in het coronatijdperk aan scholen hebben verdeeld. Mijn twee bevoegdheden komen hier dan ook mooi samen: VLAIO en het Departement WSE werken steeds nauwer samen rond die circulaire economie om zo veel mogelijk mensen te betrekken. Ik vermeld in dit verband zeker ook nog de klimaatjobs.

Ik ben blij dat u over de financiële sector begint, want met Vlaanderen Circulair betrekken we sinds kort ook de financiële sector bij de verschillende werkagenda's. Zij vormen immers een belangrijke hefboom om die doelstellingen te realiseren. Zo is er het investeringsfonds Trividend, dat een samenwerking is tussen de Vlaamse overheid, de financiële en de sociale sector. Zij investeren risicokapitaal in sociale-economieondernemingen.

Tijdens de Circular State of the Union in april van dit jaar tekenden maar liefst honderd partners uit publieke en private partnerschappen het engagement om te werken rond die zes werkagenda's. Zo krijgen de langetermijnambities nu concreet vorm om te worden uitgevoerd.

Ondertussen zitten we uiteraard niet stil. Vorig jaar investeerden we voor ongeveer 35 miljoen euro aan relancemiddelen in de circulaire recyclage, de bouw en de maakindustrie. We staan in Vlaanderen sterk wat betreft de circulaire economie, bijvoorbeeld met unieke chemische recyclage-investeringen, met de Biobase Europe Pilot Plant in de haven van Gent, waar bedrijven vanuit het buitenland komen om daar te innoveren op het vlak van de biogebaseerde bio-economie, tot onderzoeksgroepen die bakstenen maken uit CO₂ voor de circulaire bouw, zoals de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO).

Volgens de Monitor Circulaire Energie van het Steunpunt Circulaire Economie is onze 'cyclical material use rate' gestegen van 16 procent in 2014 tot 21 procent in 2018. Voor 2022 zijn die cijfers nog niet beschikbaar. De monitor toonde aan dat Vlaanderen echt een Europese koploper is op het vlak van recyclage. Eurocommissaris Timmermans herhaalde dat ook al. Daar mag Vlaanderen terecht fier op zijn.

Tot slot, collega Gryffroy, u weet dat de productnormering, en dus ook het stuk over 'recycled content' in de Batterijenverordening, vooral onder de bevoegdheden van de Federale Regering valt en voor een stuk ook onder de afvalregeling, wat een bevoegdheid van collega-minister Demir is. Uiteraard is het ook voor Vlaanderen belangrijk hoe we minder afhankelijk kunnen worden van het buitenland en tegelijkertijd op een meer klimaatvriendelijke manier batterijen kunnen recyclen en hergebruiken.

Uiteraard zijn verschillende Vlaamse onderzoeksinstituten daarmee bezig. Zo wordt er heel wat onderzoek uitgevoerd naar het eenvoudig bepalen van de toestand van de batterij en zelfs het ontwikkelen van een batterijpaspoort dat de oorsprong en levensloop van de batterij digitaal documenteert. Dat zal de recyclage van batterijafval in de toekomst vergemakkelijken. Uiteraard is er ook onderzoek over de recyclage van belangrijke edelmetalen voor batterijen. Ook kregen verschillende Vlaamse bedrijven al strategische ecologiesteun voor de recyclage van de belangrijkste metalen uit oude batterijen. In Vlaanderen zet onder andere ook Umicore daar volop op in.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik heb op al mijn vragen een antwoord gekregen, wat uiteraard een goede zaak is. Ik kan ze allemaal onderschrijven.

Ik wil op één detail terugkomen. Ik begrijp dat u zegt dat we moeten opletten dat die sociale toets niet leidt tot extra administratieve lasten. Ik begrijp dat u de doelstelling helemaal onderschrijft en ik volg u volledig als u zegt dat de circulaire economie sociaal zal zijn of niet wat u betreft. Dat is bij mij net hetzelfde. Ziet u een andere manier om dat toch wat sterker te verankeren in plaats van door die sociale toets? Het zou jammer zijn als we die kans laten liggen, omdat die transitie in mijn overtuiging niet alleen goed zou moeten zijn voor de planeet, maar ook voor mensen. We mogen zeker de kwetsbare mensen niet achterlaten. Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik dank u voor uw antwoorden, minister. Uw antwoord op mijn eerste vraag is duidelijk. Voor mijn tweede vraag zal ik verder op zoek gaan naar informatie ofwel bij minister Demir ofwel via het federale niveau. Ik heb verder geen vragen.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (cd&v): De Vlaamse Regering wil van Vlaanderen een circulaire koploper maken in Europa. Ze wil dat doen door onder andere in circulaire innovatie te investeren en onze materiaalvoetafdruk te ontkoppelen van de economische groei en die voetafdruk met 30 procent te reduceren. De Vlaamse kmo's spelen daarin een heel belangrijke rol.

Ik heb een aantal bijkomende vragen, minister. Welke projecten lopen er momenteel bij Vlaanderen Circulair om kmo's te ondersteunen om die omslag te maken? Wat is de stand van zaken van die projecten? In de transitie naar een circulaire economie is innovatie van groot belang. Krijgt de circulaire economie een prominente plaats in Flanders Technology & Innovation?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik ben niet tegen die sociale toets. Dat is heel duidelijk. De administratieve last is een algemeen transversaal aandachtspunt in Vlaanderen. We zijn zeker bereid om in overleg met Vlaanderen Circulair te bekijken hoe we dat kunnen doen. Ik deel uw mening dat het in dit geval niet alleen bij woorden mag blijven maar dat er ook daden nodig zijn. Als ik mag spreken over sociale economie, zie je dat die grenzen vandaag door de krapte op de arbeidsmarkt veel meer vervagen. Er zijn geen muren meer tussen de reguliere en de sociale sector. Dat zou zich veel meer op een continuüm moeten positioneren. We zien vandaag al wat goede voorbeelden van die samenwerking tussen bedrijven en de administratie. Ook het Departement WSE en VLAIO bevestigen om die combinatie te maken. Ik wil dat aandachtspunt zeker verder meenemen.

Collega Vanryckeghem, ik heb niet onmiddellijk zicht op het aantal projecten binnen Flanders Technology & Innovation. Dat is een heel belangrijk transversaal project voor de Vlaamse Regering om iedereen – de Vlamingen, de bedrijven, de scholen, de organisaties – te enthousiasmeren voor technologie en innovatie. Ze doet dat met verschillende thema's. Er zijn een aantal hoofdclusters: gezondheid en gezondheidszorg, datatechnologie, artificiële intelligentie, energie – grondstoffen zitten daar zeker ook in –, entertainment en levenslang leren.

Belangrijk is ook om vooral jongeren te betrekken. Binnen de eindtermen hebben we bijzonder veel aandacht voor Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) en alles wat daarmee verband houdt. Ook dat vindt zijn plaats binnen Flanders Technology & Innovation. In Vlaanderen zijn er heel wat mooie voorbeelden in de vorm van de 'living labs'. In het verleden waren er vooral beurzen in het kader van Flanders Technology & Innovation. Nu organiseren we in de voorbereiding van die beurzen vooral living labs waar alle technologische toepassingen van de Vlaamse bedrijven ook getoond kunnen worden. Het is belangrijk om daar alle kansen te geven aan de circulaire economie. Er zijn heel wat mooie voorbeelden, zoals de chemische recyclage, de bio-economie en de bakstenen uit CO₂ waar ik naar verwezen heb. Het is belangrijk om die technologie te tonen aan al onze jongeren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het impulsprogramma en steun aan de transitie naar hernieuwbare energie – 364 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Om gezonde bedrijven die lijden onder de gestegen energieprijzen te steunen en zo de werkgelegenheid, de productie en de koopkracht van werknemers op peil te houden, heeft de Vlaamse Regering onder uw impuls, minister, een steunpakket voor ondernemingen uitgewerkt. Hiervoor wordt 250 miljoen euro uitgetrokken.

Het pakket komt neer op een tweesporenaanpak, waarbij in de eerste plaats de toegenomen energiekosten worden gecompenseerd en de overbruggingslening wordt uitgebreid. Ten tweede komt er een impulsprogramma om de energietransitie bij bedrijven te versnellen.

Via een impulsprogramma van bijna 100 miljoen euro wil de Vlaamse Regering de transitie naar hernieuwbare energie bij Vlaamse ondernemingen in 2022 en 2023 versnellen. Dat zal een geïntegreerd programma zijn met maatregelen om bedrijven te informeren, te adviseren en te begeleiden, bijvoorbeeld door nieuwe toepassingen te demonstreren.

Hoe zal het impulsprogramma concreet in zijn werk gaan? Hoe wordt dit geïmplementeerd?

Is het enkel voor de energietransitie voor meer hernieuwbare energie of voor meer energie-efficiëntie?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Gryffroy, hartelijk dank voor uw vraag rond het impulsprogramma en de steun aan bedrijven voor duurzame-energieprojecten. Het hoeft geen betoog dat de huidige energiecrisis laat zien dat we dit moment echt wel moeten aangrijpen. Bedrijven staan klaar om duurzame-energieprojecten uit te rollen en zo minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen, en klimaatvriendelijker én goedkoper te kunnen zijn. Voor mij is dit tweede spoor in onze ondersteuning van de onderneming zeer belangrijk, naast dus dat miljard euro dat we vrijgemaakt hebben voor de lening.

De studie 'Economische potentieelstudie vergroening van de warmtevraag' van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) bracht interessante technologieën in kaart, zoals hergebruik van restwarmte, industriële warmtepompen, elektrische boilers, zonnethermie, biomassaketels en thermische opslag. De studie toonde ook aan dat hier nog investeringssteun voor nodig is, maar ook dat er nog heel wat drempels zijn, zoals goede begeleiding, voor bedrijven om die technologieën toe te passen. Simpel gezegd: het is makkelijker om zonnepanelen te plaatsen op uw dak, dan om met warmtepompen de restwarmte te gaan hergebruiken.

Het voorliggend impulsprogramma wil daarom versneld uitvoering geven aan de aanbevelingen van die studie. Zo dragen we ook bij tot de invulling aan de extra doelstellingen in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) voor de niet-ETS-sector (emissions trading scheme). In het impulsprogramma beogen we ook een bredere doelgroep.

Naast de investeringssteun zal er eveneens ingezet worden op begeleiding en communicatie, samen met de verschillende sectoren. Concreet worden daarbij de volgende maatregelen genomen. Eén, een pakket van maatregelen om de bedrijven te informeren, want uit de studie is gebleken dat een meerderheid van de bedrijven niet of onvoldoende op de hoogte is van de nieuwste technieken om de energiedragers te vergroenen. Twee, een pakket van maatregelen om de bedrijven te adviseren bij het implementeren van de technieken. Drie, de steunmaatregelen worden aangepast om optimaal rekening te houden met de mogelijkheden die de Europese regelgeving biedt.

Momenteel leggen we de laatste hand aan de nota om hiermee naar de Vlaamse Regering te gaan.

Wat uw tweede vraag betreft: zoals u weet, moeten we eerst zoveel mogelijk energie besparen via energie-efficiënte technologieën, om nadien de rest maximaal te verduurzamen. Vlaanderen steunt al vele jaren maatregelen voor energie-efficiëntie via de ecologiepremie+ en de strategische ecologiesteun (STRES), of de energiebeleidsovereenkomsten (EBO's), die vanaf begin 2023 trouwens gevoelig uitgebreid worden. Daar hebben we het gisteren nog over gehad in de verenigde commissie. Die maatregelen blijven uiteraard van kracht wanneer het impulsprogramma start.

De VLAIO-studie betrof wel specifiek het thema 'vergroenen is verduurzamen', met betrekking tot de energiedragers, zoals bijvoorbeeld het gebruik van restwarmte. Sommige technologieën zijn dan ook wat van beide: een warmtepomp die gebruikmaakt van restwarmte kan hogere rendementen halen, maar gebruikt dan ook hernieuwbare proceswarmte. Dat verschil is dus wat flou in dat soort voorbeelden. Ze zijn net complementair en versterken elkaar. Het is duidelijk dat het vergroenen van energiedragers een groot potentieel heeft voor de Vlaamse industrie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): U zegt zelf dat het een beetje een grijze zone is, maar als ik het goed begrijp, zal energie-efficiëntie ook door het impulsprogramma gevat worden. Ik weet niet wanneer dat klaar zal zijn, maar het zou wel nuttig zijn dat we dan ook de ministeriële besluiten kunnen zien, zodat we weten hoe het exact zal gaan, welke ondersteuning geboden wordt, welke bedragen en voor welke technologieën – energie-efficiëntie of hernieuwbare energie. Mijn vraag is dus eigenlijk: wanneer zal die bundel af zijn? Nu heb ik het gevoel dat ik mijn vraag wat in het ijle stel, omdat ik heel wat gegevens niet heb. Ik wacht dan beter tot we al die gegevens hebben, zodat ik kan kijken waar het aan voldoet. Voor mij zou het belangrijk zijn dat energie-efficiëntie niet achterwege wordt gelaten, ook al zit dat al vervat in de ecologiepremie+ – die speciale warmtepompen zitten daar trouwens ook al in vervat.

Als u mij niet kunt antwoorden, dan heb ik liever dat u me gewoon een timing geeft voor wanneer al die documenten beschikbaar zullen zijn.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Gryffroy, ik begrijp uw vraag. Dit komt de komende weken op de agenda van de Vlaamse Regering. We zijn op dit ogenblik bijna klaar om het naar de Inspectie van Financiën te sturen. De focus ligt ook duidelijk op warmtepompen, want daar zit veel potentieel in.

Ik wil u wel nog een verdeling meegeven, want ik denk dat dat wel gepast is, maar uiteraard onder voorbehoud van wat nog goedgekeurd moet worden in de verdere uitvoering van dit impulsprogramma binnen de Vlaamse Regering.

Er was inderdaad sprake van 100 miljoen euro en wij denken die als volgt te kunnen verdelen: 28 miljoen euro voor STRES-oproepen 2022 met besteding van FIO-middelen (Fonds voor Innoveren en Ondernemen), 13 miljoen euro via een overdracht van middelen, 20 miljoen euro eenmalig extra verkregen bij de begrotingsopmaak voor 2023, 28 miljoen euro reguliere STRES-middelen in 2023 binnen de ecologiepremie+, 5 miljoen euro nog vast te leggen voor advies en begeleiding, 3,6 miljoen euro ontwikkeling en onderzoek (O&O) tot demo – de proeftuinen – en nog 2,5 miljoen euro via de speerpuntclusters. Ik wilde dit met u delen, maar dit is wel onder voorbehoud van goedkeuring binnen de Vlaamse Regering. Wijzigingen zijn dus nog mogelijk.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u wel. Dan wacht ik tot de uitvoeringsbesluiten er zijn om het dan te evalueren en er eventueel nog op terug te komen. Voor mij is het in elk geval belangrijk dat energie-efficiëntie bovenaan de agenda staat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de oprichting van International Houses en Expat Centers – 365 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, de Vlaamse Regering focust zich op het aantrekken van buitenlands hooggeschoold toptalent, middengeschoolden voor knelpuntberoepen en innovatieve, ambitieuze ondernemers. De regering heeft in deze legislatuur reeds verschillende initiatieven genomen om die 'high profiles' maximaal naar hier te krijgen door onder andere de digitalisering van de aanvraagprocedure van de gecombineerde vergunning en de uitrol van de oranje loper.

De internationale 'war for talent' is bikkelhard. Buurlanden zoals Nederland of het Verenigd Koninkrijk gooien alles in de strijd om diezelfde topprofielen binnen te halen. Onlangs suggereerde ik daarom om een International House in Vlaanderen te realiseren. Op deze manier zouden arbeidsmigranten warm kunnen worden ontvangen en zouden ze bij aankomst alle informatie en hulp kunnen krijgen omtrent huisvesting, onderwijs voor de kinderen, sociale zekerheid, gezondheidszorg, financiën, en zo verder.

Als antwoord op mijn schriftelijke vraag gaf u een overzicht van de verschillende initiatieven in Vlaanderen omtrent International Houses of Expat Centers voor bepaalde doelgroepen. De initiatiefnemers voor deze centra zijn divers. Onder andere steden, provincies en instellingen zetten hun schouders hieronder. U gaf aan dat er reeds centra waren in Limburg, Brussel en Leuven, en dat ze in Oost-Vlaanderen, Antwerpen en West-Vlaanderen een gelijkaardig initiatief op touw willen zetten. U gaf aan dat u op Vlaams niveau geen International House zou oprichten, om geen afbreuk te doen aan bestaande initiatieven.

De initiatieven in de verschillende provincies zijn lovenswaardig, maar we mogen hier geen kans missen. Sommige initiatieven focussen zich enkel op bepaalde doelgroepen, terwijl er nood is aan een breed aanbod in heel Vlaanderen. Daarom pleit ik ervoor om te bekijken of er wel degelijk in iedere provincie, in iedere regio zo'n International House is, om ook die verschillende initiatieven samen te coördineren. U ging ook een website voorzien, een website om verschillende ondernemers die richting Vlaanderen komen, te gaan ondersteunen.

Daarom vraag ik nu aan u: hoe zult u dit verder gaan aanpakken? Hoe zult u verder die oranje loper gaan uitrollen voor de verschillende ondernemers die naar hier komen? Kunt u toelichting geven over de laatste stand van zaken van de International Houses en Expat Centers in de verschillende provincies? Op welke manier toetst u of de bestaande initiatieven voldoen aan de vraag op het terrein? Welke stappen zult u als minister zetten om de bestaande initiatieven te coördineren en te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega De Vreese. Eerst en vooral wil ik verduidelijken dat de International Houses en Expat Centers, die een warm onthaal geven aan arbeidsmigranten, initiatieven zijn die bottom-up zijn ontstaan. Ik vind dat ook goed dat het zo ontstaan is. Ik vind dat het ook zo hoort. Zo kunnen ze de arbeidsmigrant ook mee helpen integreren in het lokale sociale weefsel, wat toch wel heel belangrijk is. Ik heb meermaals een overleg gehad met de bestaande International Houses in de provincies Limburg, Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Onze partners in dit overleg zijn de lokale besturen, de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) maar ook het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) West-Vlaanderen, Antwerpen en Mechelen/Kempen.

Ik werk aan een Engelstalige portaalwebsite die in het eerste kwartaal van het volgende jaar online zal zijn. Hierin kun je informatie terugvinden over leven in Vlaanderen, welke werkvergunning derdelanders dienen aan te vragen, hoe en waar men een huis of appartement kan kopen of huren, welke belastingen men betaalt als inwoner in Vlaanderen, hoe het zit met onze mobiliteit, welke vormen van vrije tijd en toerisme er worden aangeboden, enzovoort. Zeg maar, kortom: heel ons leven hier wordt gepresenteerd. Deze website zal continu geactualiseerd en verbeterd worden om zo het warme welkom van de economische migranten te optimaliseren.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Bedankt, minister. Mijn vraag is ook heel specifiek richting de provincies waar er nog geen zijn. Komt daar dan ook een initiatief om dat op te richten? Want ik denk dat dat wel belangrijk is. Als je mensen die hier komen ondernemen, warm wilt ontvangen, dan is het belangrijk dat zij niet naar een andere provincie moeten gaan om daar de informatie te krijgen.

Ik had al een heel pleidooi gedaan bij voormalig minister van Werk Crevits, om inderdaad te zorgen dat mensen hier goed ontvangen worden, want Nederland had

daar echt een voorsprong, en ik denk, minister, dat we die oorsprong nu aan het inhalen zijn, en ik moedig u aan om nog een stapje verder te gaan.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Zoals ik in mijn eerste antwoord heb gezegd, collega De Vreese, denk ik dat u mee kunt onderschrijven dat we het belangrijk vinden dat dat bottom-upinitiatieven zijn, die dus van onderuit kunnen ontstaan. In die zin is dat natuurlijk ook wel wenselijk in de andere provincies.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Dan hoop ik, minister, dat er daar inderdaad initiatieven rond worden genomen, en dat we daar dan binnenkort meer over horen, zodat het een Vlaanderenbreed afgedekt initiatief is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams opleidingsverlof – 248 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, de centra voor basiseducatie, nu het netwerk Ligo, versterken de geletterdheid bij laaggeletterde volwassenen. Het volledige onderwijsaanbod van de basiseducatie gaf in het verleden recht op betaald educatief verlof (BEV) voor werknemers. Sinds de omvorming naar het Vlaams opleidingsverlof (VOV) worden geen van de opleidingen uit het leergebied maatschappelijke oriëntatie (MO) erkend in het kader van het VOV. Voor opleidingen die te maken hebben met persoonlijke ontwikkeling, zoals cultuur en actualiteit en geschiedenis, is dat inderdaad een logische keuze. Maar maatschappelijke oriëntatie omvat ook een opleiding werk, met modules zoals: werknemer zijn, communiceren in team, veiligheid, voedselveiligheid enzovoort. Ook de opleiding mobiliteit, met daarin de module rijbewijs, die laaggeletterde cursisten voorbereidt op het theoretisch rijexamen B, valt onder maatschappelijke oriëntatie. De relevantie van die opleidingen en modules lijkt ons duidelijk. De meeste opleidingen MO erkende VDAB trouwens dan weer wel automatisch als passend in een traject naar werk, in het kader van de nieuwe financiering voor het volwassenenonderwijs.

Vandaar de volgende vragen, minister. Op basis van welke criteria zijn de opleidingen uit het leergebied MO van de basiseducatie niet erkend in het kader van het Vlaams opleidingsverlof? Plant u binnenkort een evaluatie van het systeem van Vlaams opleidingsverlof? Zo ja, hoe zal deze evaluatie verlopen? Bent u bereid om de lijst aan mogelijke opleidingen die voor Vlaams opleidingsverlof in aanmerking komen, samen te herbekijken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Vandromme. Zoals u weet werd het vroegere betaald educatief verlof nog niet zo heel lang geleden grondig hervormd. Dat was eind 2018. Het nieuwe systeem, het Vlaams opleidingsverlof – maximum 125 uur per jaar, met ook een mogelijkheid tot verdubbeling naar aanleiding van het recente werkgelegenheidsakkoord – laat een werknemer ook toe om afwezig te zijn op het werk om een opleiding te volgen. De werkgever wordt dan financieel

gecompenseerd voor de uren die de werknemer niet aan de slag is. Om die middelen zo gericht mogelijk in te zetten, en maximaal effect te hebben, moeten we zorgvuldig omgaan met dit systeem. Dat spreekt voor zich, denk ik. Dat wil zeggen dat enkel opleidingen die een duidelijke meerwaarde hebben voor de arbeidsmarkt daarvoor in aanmerking komen.

Een van de voornaamste doelstellingen van de hervorming van de Vlaamse opleidingsincentives was het garanderen van de arbeidsmarktgerichtheid, en daarom werd een beoordelingssysteem uitgewerkt met criteria waaraan een opleiding moet voldoen om recht te hebben op het Vlaams opleidingsverlof.

Voor wat betreft de specifieke case van de centra voor basiseducatie, voldoet het leergebied maatschappelijke oriëntatie in zijn geheel niet aan deze criteria rond arbeidsmarktgerichtheid. De geletterdheidsopleidingen en digitale vormingen komen daarentegen wel in aanmerking. Wij gaan ervan uit dat dit basiscompetenties zijn die noodzakelijk zijn voor een goed sociaal-economisch functioneren van eenieder.

U geeft daarnaast ook aan dat de meeste opleidingen maatschappelijke oriëntatie wel automatisch erkend worden door VDAB, als passend in een traject naar werk, en dat klopt. Maar het is belangrijk om hier te benadrukken dat het Vlaams opleidingsverlof er is voor werknemers. Dat is het verschil hier. VDAB beoordeelt de opleidingen in functie van toeleiding naar werk, en dat is een ander uitgangspunt, wat de andere inschatting hier kan verklaren.

Wat uw tweede vraag betreft: er is momenteel door mijn departement een beleidsmatige evaluatie lopende van de hervorming van de Vlaamse opleidingsincentives. Daarin is onder andere de evaluatie van het beoordelingssysteem voorzien. Die evaluatie maakt deel uit van het jaarrapport Vlaamse opleidingsincentives, schooljaar 2021-2022, en wordt eind van dit jaar nog, in december, gepubliceerd. Ik kijk hier, samen met u, met veel interesse naar uit. Dat rapport wordt voorgeleid aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), waaraan een advies wordt gevraagd. Op basis van hun input zullen we bijstellingen voorleggen aan de Vlaamse Regering, om daarna naar het parlement te gaan.

Wat uw derde vraag betreft: ik ben inderdaad bereid om het beoordelingssysteem te herbekijken. Ik denk dat dat wenselijk is. Maar zoals aangegeven denk ik dat het wel belangrijk is om eerst het jaarrapport eind dit jaar af te wachten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik ga akkoord dat het Vlaams opleidingsverlof gericht is op werknemers, maar ik denk dat u het ermee eens bent dat we alle wegen naar werk moeten proberen te bewandelen, en zeker die wegen voor de meest kwetsbare werknemers. Dat lijkt me zeer belangrijk. Ik kijk samen met u uit naar de evaluatie van dat Vlaams opleidingsverlof, en hoor toch wel een bereidheid in wat u bracht om na te denken om die kwetsbare werknemer dan bijvoorbeeld ook de mogelijkheid te geven om dat rijbewijs B te halen. Want in zeer landelijke gebieden, waar het openbaar vervoer niet altijd tot in de kleinste details is uitgewerkt, is het voor werknemers – zeker die kwetsbare – niet zo evident om er op eigen vervoer te geraken. Sommige mensen willen wel werken, maar geraken er niet, of moeten op ontielgelijke uren opstaan, of moeten een beroep doen op hun netwerk, dat dan ook niet altijd zo uitgebreid is, om er te geraken.

Ik kreeg een aantal opmerkingen door, voorbeelden ook. Bijvoorbeeld de opleiding Alfa naar werk, die is er voor mensen die analfabeet zijn en die de opleiding naar bijvoorbeeld groendienst willen volgen, en die dan via aparte enclavesystemen toch kunnen worden tewerkgesteld. Daar is de opleiding rijbewijs wel heel belangrijk.

Dat zat er vroeger ook in. Maar ik hoor in elk geval de bereidheid, en ik denk dat de centra voor basiseducatie ook moeten gaan zoeken hoe ze de modules kunnen aanpassen aan een totaalpakket, waarin dan wel die 60 procent arbeidsmarktgerichtheid gehaald kan worden. Maar ik hoor veel bereidheid, dus ik ben daar tevreden over.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik denk dat we inderdaad dezelfde bekommernis hebben. De bereidheid, die is er. Ik denk dat u in uw slotwoord al een stuk van de antwoorden hebt gegeven. We kijken uit naar de evaluatie na de publicatie van het rapport en het advies van de SERV.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de extra middelen voor sociale economie – 300 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): In de federale begroting die op dinsdag 11 oktober werd voorgesteld, kwam de bevordering van de sociale economie ter sprake. Sinds 2022 geven werknemers uit de sociale werkplaatsen net als werknemers uit de beschutte werkplaatsen recht op de lastenverlagingen van categorie 3 van de structurele lastenverlaging. Alleen hadden deze doelgroepmedewerkers nog geen recht op dezelfde verlaging als de doelgroepmedewerkers van de sociale werkplaatsen. Vanaf nu worden ze gelijk behandeld, zodat de integratie van sociale en beschutte werkplaatsen tot maatwerkbedrijven ook een federaal feit is. Deze regelgeving inzake socialezekerheidsbijdragen uniformeert de verschillende RSZ-stelsels (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) voor alle maatwerkbedrijven. Deze stap geeft een groot loonkostenvoordeel aan Vlaanderen. Er zou zo'n 10 miljoen euro vrijkomen, een bedrag dat opnieuw in extra tewerkstelling in de sociale economie kan worden geïnvesteerd.

In april van dit jaar kwam dit onderwerp al ter sprake in deze commissie want toen was, in een eerste fase van dit akkoord, ook al 14 miljoen euro vrijgekomen om te herinvesteren in de maatwerksector. Met deze middelen zouden 450 zogenaamde klimaatjobs in de sector extra gecreëerd kunnen worden.

Minister, er was begin dit jaar nog geen concreet zicht op hoe de middelen uit de eerste fase zouden worden besteed. De adviescommissie Sociale Zaken zou hier een aantal voorstellen rond doen. Is hier ondertussen al wat nieuws over?

Is er al beslist waar deze nieuwe middelen voor ingezet zullen worden? Hoe zal de toekenning van die extra contingenten verlopen? En is er al zicht op de timing wanneer deze middelen ingezet zullen worden?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: De eerste fase van de gelijkschakeling creëerde een positieve budgettaire impact waarbij het engagement werd aangegaan om de vrijgekomen middelen doelgericht te herinvesteren in de sector van de sociale economie, in het bijzonder in de maatwerkbedrijven. De herinvestering werd vertaald in twee concrete acties: het voorzien in bijkomende tewerkstellingsplaatsen in de sociale circulaire economie en de harmonisatie van de cao's in de maatwerksector. Beide

acties werden ondertussen uitgevoerd, ook via de ondertekening in het tripartite-akkoord.

De middelen van het akkoord werden voor het kalenderjaar 2022 bij subsidiebesluit van de Vlaamse Regering van 15 juli laatstleden overgemaakt aan de respectievelijke fondsen voor bestaanszekerheid en de vormingsfondsen van de beide sectoren. Vanaf 2023 worden de middelen structureel verankerd in de maatwerkregelgeving door een verhoging van de organisatiesubsidie. Het wijzigingsbesluit dat dit regelt, wordt, nu ook het advies van de Raad van State al werd ontvangen, eerstdaags geagendeerd bij de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring.

Ik ben ook blij vandaag te kunnen meedelen dat de creatie van bijkomende arbeidsplaatsen ondertussen van start gegaan is. In juli van dit jaar lanceerde ik het groeipad '1000 klimaatjobs'. Fasegewijs kunnen we dus zo duizend voltijdequivalente extra jobs voor maatwerkondernemingen in de sociale circulaire economie creëren. Collega Vandromme, ik kan vandaag al meedelen dat het echt bijzonder is dat we zoveel extra jobs aan het contingent kunnen toevoegen. Dat is toch vrij uniek. Voor de sector creëert dat opnieuw mogelijkheden om aanvullende of nieuwe activiteiten te ontplooiën die bovendien duurzaam zijn. '1000 klimaatjobs' geeft enerzijds invulling aan de inhoudelijke verwachtingen van het toegewezen actiepoint binnen het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) en anderzijds ook aan het engagement van de Vlaamse Regering om Vlaamse middelen die door de harmonisatie van de RSZ-stelsels vrijgekomen zijn, te herinvesteren in de sociale economie.

Na de mededeling van de oproep van de regering van 1 juli laatstleden werden de '1000 klimaatjobs' gelanceerd. Het groeipad werd verdeeld over de maatwerkbedrijven door te werken met een theoretisch voorbehouden contingent. Iedere organisatie heeft voor het ontvangen van een bijkomend contingent moeten aantonen dat de activiteiten die met de bijkomende voltijdequivalenten (VTE's) worden uitgevoerd, concrete jobs zijn die bijdragen aan de reductie van CO₂, de hoofddoelstelling van het VEKP. 64 maatwerkorganisaties dienden een projectaanvraag in. Het is duidelijk dat de maatwerkbedrijven de circulaire shift mee ondersteunen. De uitbouw van een sociale circulaire economie in Vlaanderen kan een enorme hefboom zijn bij het behalen van de klimaatdoelstellingen. Alle projecten werden geselecteerd. De maatwerkbedrijven ontvingen eind september een beslissing tot toekenning van hun theoretisch contingent, dat gefaseerd geactiveerd zal worden. Eén maatwerkorganisatie heeft zich teruggetrokken, die heeft afstand gedaan van het contingent. Die heeft ons dat ook laten weten. Daardoor werd er voor 63 organisaties met ingang van 1 oktober deze maand een eerste contingent van 275 VTE's geactiveerd.

Ondertussen bereidt mijn administratie een tweede activatie voor tegen 1 januari volgend jaar met de middelen die vrijkomen naar aanleiding van de graduele stopzetting van de SINE-plusmaatregel (sociale inschakelingseconomie). Nu er op federaal niveau een akkoord bereikt is over de tweede fase van de federale RSZ-harmonisering, zal dit resulteren in een derde en eventueel vierde activatie van het contingent.

Mijn administratie en ikzelf maken daar werk van zodra de middelen beschikbaar zijn. Dat spreekt voor zich. Collega's, ik ben dan ook blij dat de tweede fase van de RSZ-harmonisering mogelijk werd gemaakt, met dank aan een goede samenwerking van minister Van Peteghem en minister Vandenbroucke. Dit is een heel mooi voorbeeld van ons asymmetrisch beleid dat de Vlaamse maatwerkorganisaties wel degelijk ten goede komt.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ben blij te horen dat er bruggen gebouwd worden met het federale niveau en dat dat ook rendeert. Vanop het terrein had ik aanvankelijk wat twijfels over de jobs gehoord, dat die namelijk niet van start zijn kunnen gaan vanaf 1 oktober zoals u aangaf. De vrees was of er wel effectief bijgedragen kon worden tot die CO₂-reductie. Maar aangezien er 63 bedrijven ook effectief deelnemen, lijkt me dat een vrees die wat onterecht was. Toch kijken we uit naar de evaluatie van de jobs, of ze ook echt bijdragen tot de CO₂-reductie.

Minister, in de goedkeuring van de eerste fase was er ook 3 miljoen euro voorzien voor verdere harmonisering van de loon- en arbeidsvoorwaarden. Zit die verdere uitrol ook op schema? Hoort u daar signalen vanuit het werkveld?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dat was inderdaad een van de voornaamste criteria om als project geselecteerd te worden. En dat zit inderdaad op schema.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, het is goed dat er extra middelen voor sociale economie voorzien worden. U weet dat dat een van mijn stokpaardjes is, al was het om mensen die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt, te kunnen ondersteunen. Als dit dan nog een extra bijdrage kan zijn tot het milieu, dan kunnen we dit alleen maar goedkeuren. Ik kijk uit naar verdere bruggen die gebouwd worden tussen het Vlaamse en het federale niveau om de sociale economie verder op de kaart te zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de federale beslissing over 'gebieden nul langdurige werkloosheid' en de gevolgen voor het Vlaamse arbeidsmarktbeleid – 335 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (cd&v): Het federale begrotingsakkoord bevat een aantal maatregelen om de arbeidsmarkt te hervormen. Zo komen er meer sectoren waar flexi-jobbers kunnen worden ingezet. Daarnaast zou er ook een regeling komen waarbij langdurig werkzoekenden, mensen met een leefloon en mensen met een inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) twee jaar lang een deel van uit hun uitkering zouden kunnen behouden als ze een job hebben om hen zo extra te motiveren om de stap naar werk te zetten. Dat is althans de bedoeling. Het nieuwe systeem zou de werknemer in staat stellen een deel, namelijk 20 procent, van zijn uitkering op te bouwen met beroepsinkomsten. Die cumulatieregeling geldt voor 24 maanden voor de betrokken werknemers. Over de precieze modaliteiten zou onderhandeld worden met de regio's. Dat lijkt ons alvast cruciaal, aangezien dat nogal sterk interfereert met de regionale bevoegdheden.

Daarnaast werd ook de oprichting van 'zone zéro chômeurs' oftewel 'nul langdurigwerklozengebied' voorgesteld. Het gaat om gebieden waar de werkloosheid hoog is in vergelijking met andere gebieden. Het zou aan de federale overheid zijn om die gebieden om de zes jaar te identificeren, in overleg met de gewesten. In die gebieden zouden langdurig werklozen die weer aan het werk gaan in het kader van het programma 'Nul langdurig werklozen' hun werkloosheidsuitkeringen of inkomen uit sociale integratie volledig behouden, wat zij kunnen combineren met hun nieuwe inkomen.

Ik heb daarover een aantal vragen, minister.

Hoe passen die nieuwe maatregelen in het al gevoerde Vlaamse beleid voor langdurig werklozen? Is een dergelijk beleid überhaupt de bevoegdheid van de federale overheid?

Wat is uw visie op de maatregel dat de hierboven aangehaalde groepen een deel van hun uitkering kunnen cumuleren met hun beroepsinkomsten? Voor welke modaliteiten zult u pleiten in de onderhandelingen? De gewesten worden wel degelijk gevat door dat voorstel.

Zijn er gebieden in Vlaanderen waar de werkloosheid hoog is die u zult voorstellen als 'nul langdurigwerkklozengebied'?

Zult u in de onderhandelingen met het federale niveau erover waken dat de nieuwe maatregelen niet tot werkloosheidsvallen leiden? Hoe zouden we dat kunnen bewerkstelligen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Zoals vorige week aangegeven, is de informatie die we over de federale plannen hebben, veeleer beperkt. De operationele vertaling van de begrotingsbeslissing op het federale niveau is nog niet achter de rug. Het is dus niet eenvoudig om nu al antwoorden op al uw vragen te kunnen formuleren. Mijn kabinet zit deze namiddag nog samen met het kabinet van minister Dermagne om de maatregelen te bespreken.

U verwijst naar twee voorstellen die vertrekken vanuit het cumuleren van een uitkering met een inkomen uit arbeid. De federale overheid is bevoegd voor de sociale zekerheid, voor de werkloosheidsreglementering, voor het toekennen van het leefloon en voor de tegemoetkoming voor personen met een handicap. De eerste maatregel die u aanhaalt, namelijk de beperkte cumul tussen uitkering en loon, komt tegemoet aan een vraag vanuit de Vlaamse Regering. Zoals u weet, vragen we om de combinatie mogelijk te maken tussen de uitkering van leefloongerechtigde of de inkomensvervangende tegemoetkoming van de FOD Sociale Zekerheid en een inkomen uit arbeid. Vlaanderen vraagt een flexibele cumul tussen uitkeringen en werk om die opstart mogelijk te maken. Men gaat dat nu verder onderzoeken. Ik ben blij met bijvoorbeeld het proefproject voor de arbeidsparticipatietoeslag, waarbij we voor werknemers met een medische problematiek de volledige uitval proberen te voorkomen door het arbeidsregime tijdelijk te verminderen op een financieel aantrekkelijke manier. Voor Vlaanderen is het probleem dat progressieve tewerkstelling maar mogelijk wordt als men volledig arbeidsongeschikt is geweest. Dat blijven we ook aankaarten, ook hier in deze commissie. We merken in de praktijk ook dat de overgang van een uitkering naar een voltijdse tewerkstelling niet voor iedereen haalbaar is. Daarbij is soms het verlies van de uitkering bij een deeltijdse tewerkstelling een te groot financieel verlies om toch die stap te zetten. Daarover hebben we het gisteren in de plenaire vergadering nog gehad. Dat kan aangepakt worden via een beperkte cumul van inkomens, waarvoor de federale overheid nu de deur open heeft gezet.

Hoewel we mogelijkheden in die maatregel zien, is het belangrijk dat we kunnen overleggen over de operationalisering van de beslissing, zodat de inspanningen die we vanuit beide beleidsniveaus nemen, elkaar versterken: hoe vermijden we inactiviteitsval en maken we een vlotte overgang tussen werk en inactiviteit mogelijk? Welke rol kunnen regionale bemiddelingsdiensten spelen? Hoe krijgen we transparantie in de diverse regelingen? Want soms geraakt het overzicht toch wel zoek.

We streven beide ten slotte ook naar het verhogen van de werkzaamheidsgraad. Dat is het doel dat we samen voor ogen hebben. Zoals gisteren ook toegelicht, zal Vlaanderen bijzondere aandacht hebben voor de werkloosheidsvallen.

Wat betreft de tweede maatregel, de 'zones zéro chômeurs', heb ik vragen bij de bevoegdheid en de meerwaarde van dergelijke maatregelen voor Vlaanderen. Wat de bevoegdheid betreft, lijkt de aanpak die men vooropstelt, sterk te raken aan het doelgroepenbeleid. Dat is een bevoegdheid die duidelijk aan de gewesten is toegewezen. Over de afbakening van de betrokken regio's lees ik in de federale notificaties bij het begrotingsakkoord dat het de regio's zijn die zones voorstellen aan de Federale Regering. Indien rekening wordt gehouden met het nationale gemiddelde van langdurig werklozen en leefloongerechtigden, zoals nu federaal is voorzien, is mijn inschatting dat er in Vlaanderen heel weinig zones in aanmerking zullen komen. We hebben over het hele gewest slechts 63.666 langdurig werkzoekenden. Dat zijn cijfers van september van dit jaar.

Daarnaast hebben we ook inhoudelijk problemen met het voorstel. Een volledige cumul van werkloosheidsuitkering met een inkomen uit werk voor een langere tijdsduur zal een rem zijn op onze ambitie om werkzoekenden te activeren richting de reguliere arbeidsmarkt. Als je de koppeling maakt met langdurige werkloosheid, dan is de boodschap aan de werkzoekenden om even te wachten met het aannemen van een job om daarna een veel hoger inkomen te hebben. Want je krijgt boven op je loon een volledige werkloosheidsuitkering. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Dat ondergraaft het draagvlak voor onze sociale zekerheid en zet een rem op activering, zelfs indien er een maatregel over een plafond wordt genomen. De cumul blijft een tewerkstellingsmaatregel waarbij zeer sterk gesubsidieerde jobs door het federale niveau in het leven worden geroepen, wat zeker in tijden van krapte niet wenselijk is. We lezen immers dat het gaat over de combinatie van een uitkering met andere uitkeringen. Vlaanderen heeft niet zolang gewacht. Voor langdurig werkzoekenden hebben we een brede, meer op maat gerichte aanpak. Voor werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zetten we gericht in op gesubsidieerde jobs in de sociale economie. Werknemers hebben er een echte arbeidsovereenkomst. Langdurig werklozen zonder arbeids handicap blijven we op maat begeleiden via bemiddeling en opleiding. Daarvoor voeren we bijvoorbeeld de gemeenschapsdienst in. Die is bedoeld voor alle lokale besturen, niet voor enkele, en kan normaal gezien begin 2023 operationeel worden.

Met de doelgroepenkorting geven we de werkgevers ook een financiële stimulans om langdurig werkzoekenden een kans te geven op de werkvloer. Met een bredere jobcoaching helpen we de werkzoekenden duurzaam hun plek te vinden op de nieuwe werkvloer.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Wat u daar schetst aan Vlaams beleid wat betreft langdurig werkzoekenden zijn inderdaad de juiste keuzes: een aanpak op maat, zo veel mogelijk richting een reguliere job. Persoonlijk heb ik het bijzonder moeilijk – en ik ben blij dat u die mening deelt – met het idee van die 'zones zéro chômeur'. Dat zal erop neerkomen dat de federale overheid straks massaal gesubsidieerde jobs in Wallonië gaat financieren waarbij, in tegenstelling tot de doelstelling van de maatregelen, mensen aangemoedigd zullen worden om in de werkloosheid te blijven hangen en dus niet door te schuiven naar een reguliere job, laat staan dat ze bijvoorbeeld interesse zouden kunnen hebben om in Vlaanderen te gaan werken. Als we interregionale mobiliteit willen aanmoedigen, mobiliteit op de arbeidsmarkt tout court willen aanmoedigen, is het afbakenen van zones waar mensen in langdurige werkloosheid geld krijgen om in die langdurige werkloosheid te blijven, natuurlijk nefast om enige mobiliteit te creëren op de arbeidsmarkt, zowel geografisch als sociaal. Ik zou graag vanuit Vlaanderen hier ten stelligste tegenkanting willen bieden tegen die idee van die 'zones zéro chômeur' en zeker op de manier

waarop ze op dit moment door minister Dermagne worden voorgesteld. Ze zijn niet alleen nefast voor Vlaanderen, nefast voor de financiële draagkracht van de federale overheid, maar ook nefast voor de betrokkenen zelf, die eigenlijk verplicht in de langdurige werkloosheid gehouden worden op deze manier.

Iets anders is de combinatie en een soepelere combinatie van uitkeringen met werk. Daar waar er effectief een progressief perspectief is, is het heel goed dat de federale overheid stappen wil zetten. We hopen dus dat dat zo snel mogelijk kan. U zei dat er vandaag nog overleg was met de betrokken federale minister of met het betrokken federale kabinet. Wat is de timing en wat zijn de verdere afspraken hieromtrent?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik ga voor u die vraag stellen wat de concrete verdere timing is. Er wordt aan voortgewerkt. Maar ik heb op dit ogenblik geen concrete timing die ik u kan meegeven.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Wij zullen daar dan ongetwijfeld later op terugkomen, tenzij de timing net is binnengekomen. Maar we gaan dit punt alleszins verder opvolgen. Wat betreft de 'zones zéro chômeur', denk ik dat we onze voet moeten zetten voor een beleid dat alleen maar geld kost en mensen in langdurige werkloosheid houdt. Anderzijds hopen we dat er vlot gewerkt kan worden aan die flexibele combinatie van werk en uitkering voor wie een traject op maat volgt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente en duurzame werkervaring – 336 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (cd&v): Op 16 september gaf de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet over een nieuwe doelgroepvermindering voor de aanwerving van personen zonder recente, duurzame werkervaring. Hierbij wordt de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden stopgezet en deze doelgroep wordt opgenomen binnen deze nieuwe doelgroepvermindering. Doelgroepverminderingen zijn een reeks RSZ-kortingen (Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid) en andere steunmaatregelen waarmee de overheid werkgevers stimuleert om medewerkers uit bepaalde doelgroepen aan te trekken of te behouden. Deze doelgroepvermindering maakt deel uit van het werkgelegenheidsakkoord dat is afgesloten met de sociale partners waarbij een doelgroepvermindering op maat van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt wordt uitgewerkt.

De doelgroep van langdurig werkzoekenden wordt uitgebreid naar andere potentiële werknemers die minstens twee jaar niet actief waren op de arbeidsmarkt. De langdurig werkzoekenden zijn al gekend bij VDAB, maar de ruimere doelgroep is veel minder gekend. Het ontbreken van recente werkervaring moet snel geverifieerd kunnen worden binnen de uitgebreide doelgroep voor personen die veel minder gekend zijn bij VDAB, zodat er zekerheid is voor de werkgever of men bij de aanwerving van een persoon recht heeft op deze doelgroepenkorting.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) formuleerde in hun positieve advies op dit voorontwerp van decreet ook enkele aanbevelingen. Ze onderstrepen

dat een doelgroepenbeleid bestaat uit een tweeluik: een financiële incentive voor de werkgever, hier de RSZ-korting, én, op vrijwillige basis, jobcoaching voor de betrokken persoon. Daarnaast duiden ze ook op het feit dat zowel werkgevers als werknemers goed op de hoogte moeten zijn over het aanbod waar ze recht op hebben.

Hoe ziet u deze RSZ-korting?

Welke doelgroep wilt u met welk budget steunen? En op welk effect mikt u?

Hoeveel mensen hoopt u straks extra aan de slag te helpen?

Hoe gaat u aan de slag met de aanbevelingen van de SERV?

Wat is het plan van aanpak om deze ruimere doelgroep te identificeren?

Hoe zullen werkgevers snel kunnen verifiëren of ze bij de aanwerving van een persoon al dan niet recht hebben op de RSZ-korting?

Zal er versterkt worden ingezet op het instrument van jobcoaching, zodat deze doelgroep op een duurzame manier kan worden ingeschakeld op de arbeidsmarkt, zoals de SERV adviseert?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Het voorontwerp van decreet werd door de Vlaamse Regering op 16 september principieel goedgekeurd. In de memorie van toelichting geven we duidelijk aan dat met de nieuwe doelgroepvermindering Vlaamse werkgevers financieel worden gestimuleerd om mensen aan te werven die gedurende een periode van meer dan twee jaar geen duurzame werkervaring hebben gehad. De betrokkenen moeten op het moment van de aanwerving werkzoekend zijn of niet-beroepsactief en gekend bij VDAB. We willen dat de maatregel werkt en houden daarom de opstap naar een job graag laagdrempelig. Een contract van onbepaalde duur is geen voorwaarde en we betalen kwartaalgewijs, zoals met alle RSZ-kortingen, en niet in twee schijven. De doelgroepvermindering wordt ingebed in het systeem van de multifunctionele aangifte van de werkgever bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en kan dus voortaan elk kwartaal toegekend worden.

We blijven echter aandacht hebben voor een duurzame tewerkstelling. Om werkzoekenden duurzaam aan een job te helpen, geloof ik dat er naast een financiële incentive ook aandacht moet zijn voor de nodige begeleiding wanneer de tewerkstelling start. We versterken daarom het aanbod van jobcoaching voor alle personen die een job hebben gevonden. Het gaat om een aanbod waar werkgevers en werknemers op kunnen ingaan, ongeacht of ze gebruikmaken van de doelgroepvermindering. Uiteraard zal dit ook ingezet kunnen worden voor de doelgroep van de nieuwe doelgroepvermindering. De doelgroepvermindering doet geen afbreuk aan de inspanningen om prioritair in te zetten op een snelle en duurzame terugkeer naar de arbeidsmarkt. Dat doet VDAB door sterk in te zetten op bemiddeling en opleiding. Wie er ondanks deze inspanningen niet in slaagt om een duurzame stap op de arbeidsmarkt te zetten, geven we een extra zetje met de doelgroepvermindering.

Budgettair wordt voorzien dat de uitgaven voor de doelgroepvermindering passen binnen de middelen die voorzien zijn voor de aanwervingsincentive. De doelgroep, het forfaitaire bedrag, de duurtijd van de doelgroepvermindering en de loongrens worden binnen deze contouren bepaald in het uitvoeringsbesluit dat later dit jaar nog volgt.

Zoals u opmerkt, was het advies van de SERV positief. De SERV vroeg in het verleden al een dergelijke aanpassing van de aanwervingsincentive en dat werd afgesproken met de Vlaamse Regering in het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Iedereen nodig, iedereen mee'. Na het positieve advies van de SERV heb ik advies bij de Raad van State gevraagd. De timing waarbinnen we deze maatregel willen realiseren is kort, gezien de uitdagingen op de arbeidsmarkt. Het advies van de SERV ging ook verder dan het decreet en doet een aantal suggesties naar het uitvoeringsbesluit en vooral ook naar de operationalisering. Deze suggesties worden meegenomen in dit proces.

Momenteel focussen we op de omzetting van de aanwervingsincentive in een doelgroepvermindering, dus met dezelfde doelgroep, maar met een aantal aanpassingen naar sectoren en procedures die moeten bijdragen aan het verhogen van de tewerkstellingskansen. Parallel blijven we inzetten op het meer en beter bereiken van niet-beroepsactieve personen. Het is niet evident om te weten wie in aanmerking komt voor deze doelgroepvermindering én die persoon ook te mogen contacteren of te bemiddelen of de informatie ter beschikking te stellen zodat werkgevers de doelgroepvermindering kunnen aanvragen. Voor personen van wie VDAB geen historiek van de voorbije twee jaar kan reconstrueren, omdat ze toen nog niet gekend waren bij VDAB, werken we een aanpak uit.

Wat uw vierde vraag betreft: de vraag om snel te kunnen checken of iemand in aanmerking komt voor de RSZ-korting, is niet nieuw. De vraag stelde zich ook bij huidige maatregelen zoals de doelgroepvermindering voor laaggeschoolde jongeren, de aanwerving van oudere werkzoekenden of de aanwervingsincentive.

Voor huidige maatregelen kunnen werkzoekenden in hun dossier aanduiden dat ze voor de maatregel in aanmerking komen. We onderzoeken hoe we dit voor deze maatregel kunnen voorzien. De suggestie om met een attest of kaart te werken lijkt minder aangewezen. Dat zorgt immers voor bijkomende administratieve lasten. Denk maar aan de werkkaart die federaal gebruikt werd. Bij de regionalisering van het doelgroepenbeleid met de zesde staatshervorming was dat een van de zaken die we niet wensten te herhalen, ook de sociale partners niet, juist wegens die bijkomende administratieve lasten.

De RSZ, onze federale operator bij de doelgroepvermindering, informeert werkgevers over de doelgroepvermindering waarvoor een werknemer in aanmerking komt. VDAB voorziet deze informatie via een webtool. We zullen een soortgelijke aanpak ook voorzien voor de nieuwe RSZ-korting.

Robrecht Bothuyn (cd&v): Dank u wel voor uw uitgebreide antwoord.

Ik heb toch nog een aantal bijkomende vragen, minister, omdat die ruimere doelgroep bijzonder belangrijk is, de ruimere doelgroep die dus verder gaat dan de langdurig werkzoekenden die bij VDAB bekend zijn. Hen bereiken en hen inschakelen zal een uitdaging zijn, zeker omdat u aanhaalt dat die doelgroep, alvorens ze in aanmerking komt voor de RSZ-korting, effectief gekend moet zijn bij VDAB. We moeten ervoor zorgen dat dat een zo beperkt mogelijke drempel is om daadwerkelijk een aanwerving te realiseren. Misschien is er ook daar een rol voor de samenwerkingsovereenkomst met de lokale besturen, waarbij zij vaak zicht hebben op die doelgroep en mee die erkenning en herkenning kunnen opnemen. Op die manier heeft men ook een financiële incentive om in de markt te zetten en op lokaal niveau een arbeidsmarktbeleid uit te werken.

Ten tweede is het een goede zaak dat jobcoaching om te zorgen voor een duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt, voorzien wordt. Wordt dat ook automatisch als aanbod voorzien voor wie in aanmerking komt voor zo'n RSZ-korting? Het zou misschien nuttig kunnen zijn om bij de toekenning van de RSZ-korting meteen ook het aanbod te formuleren en zo het aanbod bekend te maken.

Ten derde, wat betreft het budget, heb ik uiteraard alle begrip dat dat in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering vastgelegd moet worden. Ik hoop op een voldoende substantiële korting, zeker als we kijken naar het profiel van de werkzoekenden die we hier voor ogen hebben. Het zijn mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, waarbij een rendementsverlies bij aanwerving in vergelijking met iemand die niet langdurig werkzoekend is geweest of niet langdurig weggebleven is van de arbeidsmarkt, wel substantieel is. Een substantiële RSZ-korting kan daar dus wel degelijk het verschil maken. Is het ook de bedoeling om te gaan differentiëren naar het profiel van de betrokkenen? Bijvoorbeeld dat iemand die langer langdurig werkzoekend geweest is, een hogere RSZ-korting met zich meebrengt dan iemand die iets minder lang langdurig werkzoekend is geweest? Tot zover mijn bijkomende vragen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb gewoon een kleine bekommernis. De hervorming naar die RSZ-korting is op zich natuurlijk een goede zaak. We weten immers dat de premie zoals ze voordien bestond, amper aangevraagd werd. We gaan ervan uit dat die RSZ-korting natuurlijk een groter succes zal hebben. Alleen riskeer je altijd – ik weet dat dat inherent is als je zulke maatregelen moet nemen – iets met die ‘vanaf twee jaar’. Wat dan met degene die er dan net buiten valt? Ik heb gewoon de bekommernis dat men er bij VDAB over moet waken dat men niet gaat zeggen: ‘We gaan even wachten, we gaan iemand die anderhalf jaar werkzoekend is, eventjes opzijzetten en een half jaar wachten, want pas dan gaat die de RSZ-korting krijgen.’ Het is een bekommernis die ik meegeef om er toch over te waken dat mensen die een jaar en langer werkzoekend zijn, daar niet het slachtoffer van worden en eigenlijk ‘on hold’ gezet worden. Dat is richting VDAB toch een bekommernis. Ik hoop dat u die deelt en mee opvolgt.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Uw eerste bijkomende vraag, collega Bothuyne, ik denk dat dat een terechte zorg is. We zitten vandaag met een zeer grote groep niet-beeroepsactieven, 700.000 mensen. Dat is ook dé grote uitdaging voor VDAB, omdat men die niet automatisch op de radar heeft. Ik denk dat daar terecht onder andere een rol is weggelegd voor de lokale besturen, zoals u zegt. Maar ook al de partners waar VDAB vandaag mee samenwerkt en die dus die outreachende methodiek hebben, moeten maximaal betrokken worden.

De jobcoaching is niet automatisch, maar het is voor mij wel wezenlijk en fundamenteel dat dat wordt aanbevolen en aangeraden, dat het als één pakket wordt aangeboden aan de werkgever. Ik denk dat dat ook minstens de geest is van het akkoord in het kader van het werkgelegenheidsakkoord met de sociale partners.

Wat het budget betreft, wordt er 22 miljoen euro vastleggingskrediet (VAK) voorzien en 18 miljoen euro vereffeningskrediet (VEK), afgerond. Maar het concrete bedrag moet nog verder afgestemd worden in het besluit van de Vlaamse Regering (BVR). Het is 1000 euro per kwartaal.

Ze moeten inderdaad allemaal meer dan twee jaar afwezig zijn. Ik volg collega Ongena wel in de bezorgdheid die daarrond geuit wordt. U stelt heel concreet de vraag naar de werkloosheidsduur. Differentiatie is er daar niet in voorzien. Dat is ook niet de bedoeling. We bemiddelen elke werkzoekende passend en tijdig naar werk.

Ik denk dat ik nu volledig geweest ben op de meeste bijkomende vragen.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel, minister. Ik denk dat dat duidelijk is.

Het kan een heel belangrijk instrument worden als het op de juiste manier ingezet wordt. Die ruimere doelgroep die proactief gecontacteerd wordt, onder andere samen met lokale besturen, een combinatie van RSZ-korting met een aanbod van jobcoaching om die duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt mogelijk te maken: dat zijn allemaal zaken die stappen vooruit zijn. Vooral het feit dat er een automatische korting toegekend wordt in vergelijking met de premie, is ook een stap vooruit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over werkbaarheidsconsulenten in de dienstenchequesector – 353 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de veiligheid van de huishoudhulpen – 382 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik ben heel blij dat ik mijn vraag nog voor de middag kan stellen. Ik zal het kort houden, want ik zie dat de minister al een beetje honger heeft. Het gaat om de werkbaarheidscoaches in de dienstenchequesector.

Het ESF-project (Europees Sociaal Fonds) 'werkbaarheidsscan en werkbaarheidsconsulent' zou op zijn einde lopen. Binnen dit project ging het sectoraal vormingsfonds van de dienstenchequesector samen met de sociale partners op zoek naar wat een 'werkbaarheidsconsulent' zou kunnen zijn. Ik trap een open deur in, denk ik, als ik zeg dat de huishoudhulpen zware jobs hebben, fysiek zware jobs. We zien dat ook in het ziekteverzuim, dat hoger ligt dan in andere sectoren. Men ging dat 'werkbaarheidsscan en werkbaarheidsconsulent'-project organiseren via een bevraging, werkgroepen en een proeftuin. Op basis van de conclusie maakte men een profiel op van een werkbaarheidsconsulent. Deze persoon zou een aanspreekpunt moeten zijn rond werkbaar werk voor alle bedrijven en sociale partners in de dienstenchequesector, alsook voor externe partners. De persoon zou ook een rol spelen bij de uitvoering van de cao werkbaar werk binnen de dienstenchequesector, zou 'good practices' kunnen delen, het aanspreekpunt kunnen zijn voor werkbaarheidsscans enzovoort.

Het project is afgerond en heeft een takenpakket van een werkbaarheidsconsulent uitgetekend, als ik het goed begrepen heb. Vandaar mijn vragen.

Wat is het resultaat van het project? Hoe evalueert u het resultaat van het project?

Zult u, minister, ook middelen voorzien om effectief werkbaarheidsconsulenten of aanspreekpunten voor werkbaar werk binnen bedrijven in te zetten in de sector? Zo ja, voor hoeveel werkbaarheidsconsulenten? Zo nee, waarom niet?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u voorzitter, om me uitzonderlijk toe te laten om digitaal mee te volgen. Dank u voor uw begrip.

Mijn vraag leunt hier een beetje bij aan. Even terug in de tijd. Uit een bevraging van het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) in november 2020, bleek dat zeven op de tien huishoudhulpen zich onveilig voelden tijdens het werk. Ook de coronamaatregelen en dergelijke werden door een aantal klanten met de voeten getreden. Ik had toen in de commissie voorgesteld aan minister Crevits om wie echt zwaar in de fout gaat, uit te sluiten of te schorsen van het gebruik van dienstencheques. Dat is decretaal ook zo uitgewerkt. In juni 2021 en november 2021 hebben we dat goedgekeurd. De uitsluiting kan maximaal één jaar duren bij een eerste inbreuk en tot vijf jaar bij herhaling.

Ik wilde van deze gelegenheid gebruikmaken om te vragen of er reeds gebruikers werden uitgesloten uit het systeem op basis van deze decreten?

En twee, hoe ziet men toe op een correcte toepassing van de regelgeving? Hoe wordt overlegd om die toe te passen? Wat is de feedback op dit decreet, dat ondertussen al een klein jaar in werking is?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Gennez en collega Ronse.

Collega Gennez, het project 'werkbaarheidsscan en werkbaarheidsconsulent' van het Sectoraal Vormingsfonds Dienstencheques eindigt pas eind deze maand. Er zijn ondertussen wel al voorlopige resultaten bekend. Ten eerste werd de blauwdruk voor de werkbaarheidsconsulent besproken op een laatste stuurgroep van het project. Na nog een paar kleine aanvullingen werd de blauwdruk goedgekeurd. Ten tweede werd de werkbaarheidsscan op 4 oktober gelanceerd voor de sector.

De resultaten van het project worden positief geëvalueerd, aangezien de vooropgestelde doelstellingen behaald zullen worden.

Tijdens de testfase werden 4800 ingevulde vragenlijsten ontvangen binnen de werkbaarheidsscan. Dit leverde al een goed beeld op sectorniveau van de werkbaarheid van de job van de huishoudhulpen. Na de lancering vroegen al meer dan 30 dienstenchequebedrijven een toegang aan. Deze bedrijven kunnen de scan nu effectief inplannen en uitvoeren.

Bedrijven brengen via de scan de werkbaarheid van de job van hun huishoudhulpen in beeld. Ze kunnen de scan inzetten voor het volledige bedrijf en cijfers op dit niveau verkrijgen. Men kan ook werken in regio's en zo verschillen oppikken tussen deze regio's.

Bij de uitvoering van de scan worden bedrijven door het Vormingsfonds gestimuleerd om zowel op korte als op lange termijn acties in te plannen. Op de webpagina staat sinds 20 oktober ook een filmpje waarin dit duidelijk naar voren gebracht wordt. De acties volgen steeds uit geïdentificeerde pijnpunten inzake werkbaarheid voor de huishoudhulpen. Hierop inzetten, leidt dus tot een meer werkbare job voor de huishoudhulp.

In de toekomst kunnen er vanuit de werkbaarheidsscan ook knelpunten gedetecteerd worden op sectorniveau, en kan men hiermee verder aan de slag.

Voor de werkbaarheidsconsulent is men tot een blauwdruk gekomen, zowel voor een werkbaarheidsconsulent op sectorniveau, als voor een aanspreekpunt werkbare werk bij de bedrijven. In deze blauwdrukken worden taken en kritische succesfactoren opgesomd om te komen tot sterke werkbaarheidsconsulten op sectoraal en bedrijfsniveau.

Uit de bevraging die uitgevoerd werd tijdens het project, bleek duidelijk dat bedrijven die effectief iemand aanduiden rond werkbaar werk, of bedrijven die gemakkelijk informatie op maat vinden, sneller acties inplannen rond werkbaar werk. Het vormingsfonds wenst het thema continu te voeden vanuit de sector, en zo bedrijven steeds opnieuw inzichten te geven rond werkbaar werk voor de huishoudhulp. Deze inzichten stimuleren nieuwe acties in de bedrijven, wat leidt tot een meer werkbare job voor de huishoudhulp.

In november, dus komende maand, komt de raad van bestuur van het vormingsfonds samen voor de validatie van de blauwdruk en/of een verdere opdracht om de werkbaarheidsconsulent in te zetten.

Mogelijke vervolgacties zullen worden bekeken samen met de resultaten en conclusies uit het andere project uit de ESF-oproep Werkbaar werk – werkbaarheids-scan en -consulent in de dienstenchequesector. Het project 'Knipperlichtmeter en werkbaarheidsconsulent binnen dienstencheque-ondernemingen paritair comité 318.02' van Zorggezind. Dat project loopt af op 31 december 2022.

Ook de resultaten uit de projecten uit de andere ESF-oproepen gericht op werkbaar werk voor de dienstencheque- en gezinszorgsector zullen de vervolgacties mee bepalen. Het gaat over de volgende projecten: 'Lerend Netwerk werkbaar werk Dienstencheques' van VIVO uit de ESF-oproep Werkbaar werk - Lerend netwerk. Dit project loopt einde deze maand af, dus op 31 oktober 2022. Het project 'Opleidingen werkbaar werk dienstenchequesector van Vormingsfonds Dienstencheques' uit de ESF-oproep Werkbaar werk - Opleidingen in de dienstencheque- en gezinszorgsector. Dit project loopt af op 31 december 2023.

Op basis van een gedegen evaluatie en in dialoog met de betrokkenen wordt bepaald hoe de resultaten en conclusies uit de projecten breder verspreid kunnen worden en welke acties nodig zijn. Aandacht voor werkbare en degelijke jobs in de sector blijft een belangrijke prioriteit, zowel voor mij als voor de volledige regering, samen met de rendabiliteit van de bedrijven en de instroom in de sector. De verschillende projecten die we in de sector hebben opgezet, illustreren dit en bieden ons handvaten om hier verder mee aan de slag te gaan.

Collega Axel Ronse, wat uw vraag over de uitsluiting van gebruikers betreft, kan ik meedelen dat er nog geen gebruikers werden uitgesloten op basis van de gewijzigde regelgeving.

De twee decretale initiatieven die u aanhaalt, voorzien in een mogelijke uitsluiting van gebruikers als ze de dienstencheques misbruiken, als er sprake is van ongewenst gedrag tegenover de werknemer of als de veiligheidsmaatregelen niet worden nageleefd.

In de eerste plaats is de erkende onderneming aansprakelijk voor de correcte naleving van de algemene dienstenchequeregels. De onderneming moet de gebruikers informeren over wat wel en niet kan en mag. Elke onderneming is vrij om te kiezen hoe ze deze boodschap overmaken aan de gebruiker en hoe ze controleren op de naleving van deze regels. De meeste ondernemingen nemen die verplichtingen mee op in de gebruikersovereenkomst. Tot op heden zijn er sinds de nieuwe regelgeving geen vaststellingen gedaan waarbij de aard van de inbreuk een uitsluiting van de gebruiker verantwoordde.

We hebben hier samen met de Vlaamse Sociale Inspectie aandacht voor. Het is belangrijk om dat hier te onderstrepen. Bij het in werking treden van de nieuwe regelgeving, hebben onze inspectiediensten hierover aan de werknemersorganisaties gecommuniceerd en opgeroepen dergelijke klachten steeds aan hen over te maken. Op de website van onze inspectiedienst is daarnaast een laagdrempelig meldpunt voorzien. Ik heb ook gevraagd dat er binnen de inspectie zou worden

ingezet op inspecteurs die extra aandacht hebben voor deze materie en ook bijvoorbeeld opleidingen zouden volgen om op een juiste manier om te gaan met klachten over grensoverschrijdend gedrag. Dit is meer dan ooit belangrijk. Op die manier kunnen we huishoudhulpen die klacht zouden indienen, op een zo goed mogelijke wijze opvangen. Er zijn op heden evenwel nog geen klachten ontvangen, gelukkig maar. De inspectiediensten zelf blijven deze regelgeving uiteraard verder opvolgen.

Aangezien er op dit moment nog geen klachten zijn ontvangen, blijft het belangrijk om huishoudhulpen te blijven sensibiliseren over de mogelijkheden bij grensoverschrijdend gedrag. De werknemersorganisaties en de erkende ondernemingen blijven daarin onze partners om de huishoudhulpen te bereiken en te versterken in hun positie ten opzichte van klanten die zich ongepast gedragen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Dank u voor het antwoord, minister. Er zijn inderdaad nog een aantal projecten lopende, maar ik zou toch op de sense of urgency willen wijzen. Ik weet niet of het VUB-onderzoek van professor Christophe Vanroelen u bekend is, over precair werk. Daaruit blijkt wel dat precair werk in de dienstenchequesector legio is, en dat de werkbaarheid van het werk van onze huishoudhulpen zeer zeer zwaar is. Ik zou toch een oproep doen om niet te treuzelen, en om effectief, op het niveau van de sector, specifiek met een werkbaarheidsconsulent aan de slag te gaan, minstens een, omdat vandaag al het geval is dat de sector sterk onderbedeeld is in het aantal sectorconsulenten.

We weten allemaal dat het een zware job is. We weten ook uit het onderzoek van professor Vanroelen, dat de werkbaarheid versterkt wordt als een bedrijf effectief inspanningen doet om, in eerste orde, naar de huishoudhulpen te luisteren, en, in tweede orde, effectief met een aantal tools aan de slag kan om de job toch wat draaglijker te maken. Ik denk dat we echt nood hebben aan iemand binnen de sector, die al die good practices verzamelt, en die ook deelt met de verschillende bedrijven, want er zijn gelukkig heel wat bonafide werkgevers, die echt iets willen doen om de job aantrekkelijker te maken, al was het maar omdat er heel veel openstaande vacatures zijn. We noemen hier altijd het cijfer van achtduizend vacatures in de dienstenchequesector. Hoe werkbaarder de job, hoe sneller die mogelijk ingevuld kunnen worden.

Ik kijk ook uit naar de werkbaarheidsmonitor van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), die binnenkort denk ik opnieuw op de agenda staat, en waar huishoudhulp altijd zeer slecht scoort. Ik denk dat we niet moeten wachten op nog bijkomende onderzoeken, maar dat we nu aan de slag moeten gaan met een werkbaarheidsconsulent specifiek binnen de sector van die dienstencheques. Het is natuurlijk aan de minister om daar middelen voor vrij te maken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb goed gehoord dat er op dit moment nog niemand is geschorst, dat er nog geen inbreuken zijn vastgesteld. Dat kan meerdere redenen hebben. Eén is dan de positieve reden, namelijk dat iedereen op een heel correcte manier met zijn of haar poetshulp omgaat. De tweede reden is dat de drempel om zaken te gaan signaleren hoog is, of een derde reden dat men de weg niet vindt naar de manier hoe men dat kan signaleren. En dan denk ik een beetje aan het punt van collega Gennez, die pleit voor een heel laagdrempelig meldpunt, en ik heb van u begrepen, minister, dat u daar ook voor pleit, en dat aan het bekijken bent. Ik kijk uit naar de antwoorden op de tweede en de derde mogelijkheid, namelijk of er een drempel is die mogelijk te hoog is, dan wel of dat meldpunt onvoldoende gekend is. Misschien kan dat ook iets zijn om samen met de vakbonden door te nemen, en hun adviezen daar ter harte te nemen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's, voor de tweede ronde.

In november komt de raad van bestuur van het vormingsfonds samen voor de validatie van de blauwdruk en voor de verdere opvolging van de werkbaarheidsconsulent, om daarop in te zetten. Het project is nog niet afgerond. De bal ligt in hun kamp. Maar wij kunnen vanuit onze rol ook mee aan de kar trekken. Ik wil dat ook echt opnemen. Ik denk dat dat belangrijk is.

Wat de drempels betreft: dat kan misschien een verklaring zijn. Vandaar dat we de werknemersorganisaties – zoals u net aanhaalt – als een heel belangrijke partner zien om het geheel zo laagdrempelig mogelijk te maken, want dat is uiteindelijk wel de bedoeling.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik wens de raad van bestuur van het Sectoraal Vormingsfonds Dienstencheques veel inspiratie, en de minister extra middelen om die werkbaarheidsconsulent effectief te kunnen aanstellen.

De voorzitter: Collega Ronse, wat wenst u?

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wens de poetshulpen al het goeds in de wereld, want ze verdienen dat absoluut. En ik wens dat ook toe aan de minister, en aan jullie allemaal.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de campagne van VDAB en Actiris om Brusselse werkzoekenden naar Vlaanderen te halen
– 359 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de campagne 'RekruterenBinnenDeRing'
– 377 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking tussen VDAB en Forem
– 385 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De interregionale mobiliteit bevorderen tussen Brussel en Vlaanderen is iets waar we het regelmatig over hebben. Ik las onlangs dat er een nieuwe campagne gestart is met de naam 'RekruterenBinnenDeRing'. De doelstelling is expliciet om Brusselse werkzoekenden te overtuigen om een job in het Vlaamse Gewest aan te nemen. Zeker in de directe Vlaamse Rand rond Brussel is er ook een grote vraag naar extra helpende handen. Ondanks het feit dat VDAB en Actiris een samenwerkingsovereenkomst hebben inzake de interregionale mobiliteit en we het thema al verschillende jaren op de politieke agenda hebben staan, blijft de toename van het aantal werkzoekenden uit de nochtans ruime

werkloosheidsreserve in Brussel, dat de stap naar een job in Vlaanderen zet al bij al beperkt.

Momenteel zijn er 53.400 Brusselaars in Vlaanderen aan de slag. Dat is een stijging met ruim 9000 als we vergelijken met 10 jaar geleden. Dat is op zich hoopgevend, maar onvoldoende om tegemoet te komen aan de zeer krappe arbeidsmarkt. De minister heeft nu te kennen gegeven de uitdrukkelijke ambitie te hebben om jaarlijks 2000 extra Brusselaars naar Vlaanderen te halen om hier te komen werken.

Minister, wat is het precieze opzet van de campagne 'RekruterenBinnenDeRing'? Kunt u iets meer zeggen over de looptijd, de concrete uitrol, het budget, over wie hoeveel financiert en hoe de campagne opgevolgd en geëvalueerd zal worden?

Op welke manier wordt deze campagne ingepast in het concrete interregionale mobiliteitsbeleid dat Brusselaars moet overtuigen om Vlaamse vacatures te komen invullen?

Zal deze campagne ook zeer specifiek trachten om anderstalige Brusselaars, inclusief Brusselaars met een migratieachtergrond, te bereiken? Hoe gaat men dat dan doen? Want in dat geval gaat het vaak om kortgeschoolden.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement keurde het nieuwste samenwerkingsakkoord over interregionale mobiliteit in november vorig jaar goed. We zijn nu dus een jaar verder. Kunt u een actuele stand geven van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Actiris? Zijn er al eerste resultaten bekend?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijn goede vriend collega Ongena heeft de thematiek van Actiris goed geschetst. Ik ga niet in herhaling vallen. Mijn vragen zijn zeer soortgelijk.

Ik geef nog mee dat ik het waanzin vind dat er nog zoveel mensen die eerder een laaggeschoold profiel hebben, in het Brusselse uitkeringsgerechtigd werkloos zijn, terwijl we in Vlaanderen zoveel vacatures hebben voor mensen die laaggeschoold zijn en dat het kennelijk geen probleem vormt om mensen die aan arbeidsmigratie doen van 2000 kilometer zonder de taal en de cultuur te kennen naar hier te halen en die vacatures in te vullen. Maar ik begrijp niet dat het zo moeilijk is voor hen om hier te geraken. Dat is echt een processie van Echternach.

De tweede vraag toont zo mogelijk nog een delicatesse realiteit aan. Voorzitter, dat sluit ook een beetje aan bij het parlementair initiatief dat u genomen hebt in het kader van uw conceptnota over interregionale arbeidsmobiliteit. Om het heel actueel te maken: vandaag is er in – wat voor onze commissievoorzitter toch heilige grond moet zijn – Kruisem de 'grand opening' van het bedrijf Renson. De 'founding father' en CEO Paul Renson heeft naar aanleiding daarvan gisteren of eergisteren nog gezegd dat hij het onbegrijpelijk vindt dat ze er vlot in slagen Franse werknemers aan te trekken, maar dat het bijna onmogelijk is om Waalse werknemers aan te trekken. Nochtans is het taalverschil zowel voor Walen als voor Fransen hetzelfde. Het is eigenlijk een verhaal dat we overal horen. Elke vrijdag als ik bedrijfsbezoeken doe, vraag ik of ze Waalse werknemers kunnen aantrekken. Ze zeggen allemaal dat dat bijna onmogelijk is. We wilden dat toch op die manier hier in de commissie brengen.

Minister, hoe zit het met de samenwerking tussen VDAB en Forem?

Wat zijn op dit moment volgens u de redenen waarom die samenwerking niet goed loopt of waarom minstens de output op niks trekt? Er komt namelijk bijna geen enkele Waal in verhouding met de Fransen of arbeidsmigranten in West-Vlaanderen en bij uitbreiding Vlaanderen werken. Hoe kunnen we dat oplossen?

De voorzitter: Dank u wel, dat is een perfect aperitief voor de conceptnota straks.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Elke dag gaan 53.400 Brusselaars in Vlaanderen werken. Dat is 17,5 procent meer dan 10 jaar geleden. Dat zijn hoopgevende cijfers, maar het kan absoluut nog een pak hoger, zeker in tijden van enorme krapte op onze arbeidsmarkt.

De campagne 'Een job, c'est aussi un job' had als doel om de Brusselse werkzoekenden te motiveren en te verleiden voor de Vlaamse vacatures. 'RekruterenBinnenDeRing' heeft als doel werkgevers in de Vlaamse Rand te sensibiliseren om Brusselse werkzoekenden aan te werven. Zo staan er vandaag meer dan 5000 vacatures open, alleen al in de Rand rond Brussel. De campagne loopt het hele najaar. Het budget voor deze campagne bedraagt 163.625,28 euro. VDAB en Actiris zetten jaarlijks allebei 250.000 euro in voor de gezamenlijke communicatiecampagnes. Tot nu toe waren deze campagnes enkel gefocust op de Brusselse werkzoekenden. Met deze campagne richten VDAB en Actiris zich voor het eerst op de werkgevers in de Vlaamse Rand. De evaluatie gebeurt op basis van het aantal bezoekers op de website [Rekruterenbinnendering.be](https://www.rekruterenbinnendering.be) en het aantal projecten op maat voor individuele bedrijven om Brusselse werkzoekenden te rekruteren, op te leiden en te matchen met vacatures van bedrijven uit de Rand.

VDAB en Actiris willen Vlaamse werkgevers overtuigen om voor het rekruteren van nieuwe medewerkers ook naar de Brusselse arbeidsmarktreserve te kijken. Die bestaat inderdaad grotendeels uit anderstalige werkzoekenden, vaak met migratieachtergrond en een kortere scholingsgraad, maar die telt ook hoger geschoolde nieuwkomers zonder erkend diploma. VDAB en Actiris hebben deze werkzoekenden in hun portefeuilles en gaan met deze campagnes actief op zoek naar bedrijven om een match te vinden met hun vacatures.

Dan waren er de vragen over Brussel en Actiris. Een eerste stap was de gezamenlijke arbeidsmarktanalyse van VDAB en Actiris die we online kunnen terugvinden. Op basis daarvan wordt nu ook een nieuwe meerjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen VDAB en Actiris. Ik verwacht dat een gemeenschappelijke raad van bestuur in maart volgend jaar de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die zal lopen tot 2027 zal goedkeuren. Daar komen dan de operationele afspraken in terug.

Samen met mijn Brussels collega-minister van Werk Clerfayt leg ik de laatste hand aan het samenwerkingsprotocol dat de samenstelling, de opdrachten en de modaliteiten regelt van de Brusselse Adviesraad van Nederlandstalige Sociale Partners (BANSPA). De gemeenschappelijke communicatiecampagnes maken dus ook deel uit van het samenwerkingsakkoord.

Wat Wallonië en Forem betreft: op dit moment is er al een samenwerkingsakkoord dat VDAB toelaat om samen te werken met Forem. Vacatures worden tussen VDAB en Forem uitgewisseld. Daarnaast wordt er bekeken voor welke knelpuntvacatures in Vlaanderen de Waalse werknemers een oplossing kunnen zijn. Dit zal gaan om vacatures die wel een knelpunt zijn in Vlaanderen, maar niet in Wallonië. Dat spreekt voor zich.

Maar zoals ook afgesproken werd in het werkgelegenheidsakkoord, wordt er werk gemaakt van een update. Er is hierover een eerste gesprek geweest met het kabinet van collega-minister Morreale. Zij verklaarde zich bereid om daaraan mee te werken. Ik heb ook aan de heer Adriaens van VDAB gevraagd om de gesprekken verder te zetten. Er zal vertrokken worden vanuit de principes die in het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest daaromtrent opgenomen zijn.

Tot slot, de gesprekken tussen Actiris, VDAB, het Huis van het Nederlands Brussel en het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) zijn nog steeds lopende. De doelstelling daar is om nog tegen het einde van dit jaar een overeenkomst bereikt te hebben over de doelstellingen van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Het is inderdaad eigenlijk bijna waanzin om te moeten vaststellen dat vacatures in West-Vlaanderen eerder door Fransen worden ingevuld dan door Waalse werkzoekenden. En in Brussel heb je eigenlijk ook een heel grote reserve aan werkzoekenden, die ook nog te weinig de weg vinden. Maar het is goed dat er initiatieven worden genomen, en dus ook dit initiatief, dat nu voor het eerst echt naar de werkgevers gaat, heb ik begrepen. Ik denk dat het belangrijk is dat we werkgevers ook proberen te overtuigen. Het sluit wat aan bij de witteraaf-campagne. De witte raven zitten ook in Brussel.

Het is dan natuurlijk wel belangrijk dat we ook opvolgen dat, als werkzoekenden uit Brussel hier een beetje een schijnsollicitatie zouden komen doen, dit dan ook gevolgen heeft. Ik versta dat daar dan ook een controle- en sanctioneringsbeleid op afgestemd is. En dat is wel wat onduidelijk. Als we kijken naar de afspraken die gemaakt worden, dan blijft dat een beetje vaag. Dan riskeer je natuurlijk dat VDAB heel veel inspanningen doet, dat werkgevers hun goede wil tonen en mensen echt een kans willen geven. Maar als ze dan vaststellen dat dat voor een stuk voor de schijn is voor sommige van die werkzoekenden, dan gaan ze misschien snel hun interesse kwijtspelen.

Dat is dan ook mijn bijkomende vraag: in welke mate zijn er ook afspraken tussen VDAB en Actiris, dat, als men vaststelt dat er eigenlijk een soort van schijnsollicitaties gebeuren of dat men te weinig inspanningen levert, men ook die stok achter de deur zal gebruiken – die zit dan natuurlijk bij Actiris. Anders riskeer je dat je heel veel inspanningen doet die, als je die stok niet gebruikt, een slag in het water zullen zijn.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik deel de mening van collega Ongena. We kunnen zoveel samenwerkingsovereenkomsten en overleggen hebben als we willen. Maar zolang noch een Waalse werkzoekende noch een Brusselse werkzoekende gesanctioneerd kan worden omdat hij een job in Vlaanderen niet aanneemt, zal wat daaruit voortkomt, altijd een dode mus blijven, denk ik. Ik denk dat we daar echt die stok missen.

Ook Forem en Actiris moeten geresponsabiliseerd worden. Zij zouden eigenlijk systematisch mensen Vlaamse vacatures moeten voorstellen. Henegouwen ligt vlakbij, ik woon op nog geen tien minuten van Henegouwen. Het is gewoon onverklaarbaar dat we mensen hier niet aan de slag kunnen krijgen, en dat ze zolang in uitkering blijven. Dat zijn uitkeringen die wij ook mee betalen. En ook diegenen die na ons komen, zullen mee mogen betalen, in de vorm van belastingen die volledig zullen gaan naar interesten om de schuld terug te betalen. Dat is echt problematisch.

Daar is mijn vraag of we er toch op de een of andere manier op dat fameuze Overlegcomité niet voor kunnen pleiten dat er minstens tijdelijk ook een soort van definitie van passende betrekking in Vlaanderen wordt omschreven voor Brusselse en Waalse werkzoekenden? Ik heb er dan ook geen probleem mee dat dat ook in de omgekeerde richting gebeurt, voor alle duidelijkheid. Zo kunnen we dat op die manier doen.

Toen we in Zürich waren, onder uw leiding, voorzitter, zei men dat voor hen een passende betrekking een reistijd kon hebben tot twee uur met de wagen of het openbaar vervoer. Ik denk dat je in twee uur toch grote afstanden kunt afleggen tussen Wallonië, Brussel en Vlaanderen. Dus ik hoop echt dat dat een dwingend kader wordt.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Nu ben ik al iets uit de conceptnota aan het vertellen, maar de evaluatie van die passende dienstbetrekking is inderdaad iets wat kan en moet gebeuren – niet alleen de criteria zelf maar ook de toepassing ervan.

Anderzijds geloof ik ook dat we interregionale mobiliteit niet altijd alleen mogen benaderen als de idee dat mensen moeten blijven wonen waar ze nu zijn, en dan per se uren in de auto moeten zitten om elders te gaan werken. Er is te weinig mobiliteit op onze arbeidsmarkt, in onze samenleving, ook in de zin dat mensen te weinig gaan verhuizen om dicht bij huis te werken. Dus ook daar kan op gewerkt worden. En ook daarvan vindt u fantastische voorstellen in de conceptnota die u binnenkort voorgesteld krijgt.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Bedankt, collega's. Ik deel uiteraard volledig jullie mening, jullie standpunt dat we schijnsollicitaties absoluut moeten vermijden, en dat de controle en de sanctioneringsrol daar gespeeld moet worden door elkeen. Ik denk dat we het er ook wel over eens zijn dat dat bij Actiris zit.

Ik deel ook uw mening dat we dat zeker moeten meenemen in dat overleg, in die poging tot goede samenwerking. Dat is daar voor ons een wezenlijk onderdeel van. Maar u begrijpt natuurlijk hoe de bevoegdheden verdeeld zijn. Ik vind ook dat het belangrijk is dat de werkgevers ons, als overheden aan de twee zijden van het land, daar allemaal attent op maken. Ik denk dat ze dat heel consequent moeten doen. En op die manier kunnen wij allemaal samen onze collega's bij Actiris en Forem responsabiliseren.

Dan was er de vraag rond de passende dienstbetrekking. Dat kan inderdaad meegenomen worden naar het Overlegcomité.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik juich absoluut toe dat er extra initiatieven worden genomen om die interregionale mobiliteit te versterken. Er is deze campagne en er zijn ook andere initiatieven die genomen worden. En we weten dat er heel veel drempels zijn rond taal, mobiliteit en dergelijke. Dus we moeten proberen om die zo klein mogelijk te maken. Die helemaal wegwerken zal misschien moeilijk zijn. We moeten ook opletten dat we niet iedereen eerst lange taallessen laten volgen. Misschien leer je de taal ook als je aan het werken bent.

Maar de zwakke flank blijft echt wel die controle en sanctionering. En ik weet het, we botsen daar. Dat is voor een stuk het nadeel van de regionalisering van de bevoegdheid: dat wij in principe niets te zeggen hebben aan Actiris en Forem. Maar het lijkt mij echt wel belangrijk dat we dat toch proberen te overstijgen, en toch tot een gemeenschappelijke aanpak tussen de drie gewesten proberen te komen, zeker voor deze specifieke vormen van interregionale mobiliteit.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik denk dat niemand, maar dan ook niemand kan begrijpen dat mensen van 2000 tot 3000 kilometer ver naar hier komen om te gaan werken, om bij te dragen, om welvaart te creëren, maar dat we er nauwelijks in slagen om mensen die bij wijze van spreken letterlijk achter mijn hoek in Henegouwen wonen, hier aan de slag te krijgen. Hetzelfde geldt voor mensen die in Brussel wonen, een laaggeschoold profiel hebben en die perfect aan de slag kunnen in de rand rond Brussel, wat ook absoluut niet ver is. Als taal geen probleem blijkt voor Fransen, of zelfs voor mensen van buiten de Europese Unie, dan zie ik niet in waarom dat wel een probleem zou kunnen zijn voor Waalse of Brusselse werknemers.

Ik heb het echt wel nogal voor regionale autonomie. Maar zolang het de Vlamingen zijn die het grootste deel van de sociale zekerheid bijdragen en dat systeem in leven houden, vind ik dat zowel Wallonië als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een grote verantwoordelijkheid hebben om hun werknemers of uitkeringsgerechtigde werkzoekenden te gaan sanctioneren als zij niet ingaan op een Vlaamse vacature die past binnen wat ze kunnen, die binnen hun potentieel ligt, en die ook op een redelijke afstand ligt, op maximaal twee uur van hun woonplaats. Ik verwijs dan naar het Zwitserse verhaal.

En zoals de voorzitter het aangeeft: verhuizen moet ook een optie kunnen zijn. We kunnen toch niet zeggen dat je dan maar je hele leven aan de dop blijft omdat er geen job in je buurt is, terwijl je, bij wijze van spreken, nog geen 80 kilometer verder een regio vindt waar er onvoorstelbaar veel jobs zijn.

Ik zou zeggen aan alle Waalse en alle Brusselse werknemers: 'vous êtes le bienvenu'.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebruik van vouchers voor werkzoekenden – 376 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): VDAB is in 2021 gestart met een proeftuin rond vouchers voor werkzoekenden. Dat gaat over mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, en met die vouchers krijgen ze zelf de keuze om op zoek te gaan naar partners voor dienstverlening. Dat gaat over training rond sollicitatievaardigheden, persoonlijke vaardigheden en taalondersteuning. Ik vergelijk het een beetje met wat er een aantal jaren geleden gebeurd is in de zorgsector – daar ken ik wat minder van –, waar ook elke zorgbehoevende een rugzakje kreeg, waarbij het niet meer de instelling was die sturend optrad, maar degene die hulp of zorg nodig had eigenlijk zelf de keuzes maakte. Dat vond ik eigenlijk wel een heel leuk en interessant project.

Ik heb exact een jaar geleden een vraag gesteld over een proeftuin in Antwerpen, die door het Europees Sociaal Fonds (ESF) werd gefinancierd. Dat ging over 1875 werkzoekenden die uit het aanbod van gegunde dienstverleners via een soort voucher konden shoppen. In oktober 2021, een jaar geleden dus, gingen al ongeveer een duizendtal van hen daarmee aan de slag.

Het doel van die proeftuin, zoals ik het begrepen heb, is vooral om het principe van het gebruik van de vouchers in de praktijk te onderzoeken en te evalueren.

Op welke manier gaat iemand zoiets kiezen, is zo'n systeem succesvoller dan een systeem waarbij ze niet kunnen kiezen maar via het afsprakenblad een aantal dingen opgelegd krijgen? Er wordt ook nagegaan of ze daardoor gemotiveerder zijn. Het lijkt mij alleszins, puur op basis van gezond verstand, dat als je mensen wat keuze en entrepreneurschap geeft, dat altijd leidt tot betere motivatie en afstemming met wat ze moeten doen.

Er werd daarbij samengewerkt met de Universiteit van Hasselt, en tegen de zomer van 2022 zouden de resultaten worden opgeleverd. Onze attente fractiemedewerker Tijl heeft mij erop gewezen dat het wel interessant zou zijn om dat weer op te frissen.

Zijn die resultaten al gekend? Wat is de stand van zaken van de proeftuin?

Welke lessen leert men uit de proeftuin? Is het zo dat die mensen meer gemotiveerd zijn? Zijn er betere uitstroomcijfers naar werk bij mensen die vrij kunnen shoppen? Als dat zo is, ligt het dan aan dat systeem?

Zit er iets in om dat uit te breiden naar het ganse aanbod? Tot daar, minister.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: De proeftuin werd volgens planning afgerond deze zomer en de Universiteit Hasselt heeft het experiment opgevolgd en geëvalueerd. In het experiment kregen een 900-tal werkzoekenden met nood aan bemiddelingsondersteuning een voucher met de opdracht om de organisatie te kiezen die hen zou begeleiden naar werk. Er was een controlegroep van een 700-tal werkzoekenden. De controlegroep doorliep het bestaande systeem, waarbij de werkzoekenden door VDAB rechtstreeks en zonder keuzemogelijkheid aan een partnerorganisatie toegewezen worden. Naast de effecten op tevredenheid en tewerkstelling werden de gevolgen van het vouchersysteem voor de partnerorganisaties en de VDAB-bemiddelaars onderzocht aan de hand van interviews en enquêtes. De Universiteit Hasselt leverde een eindrapport op en dit werd recent gepubliceerd. VDAB werkt op dit moment de verdere stappen na dit succesvolle experiment uit.

Wat uw tweede vraag betreft, zijn er wat mij betreft resultaten te benoemen op vier domeinen.

Ten eerste, de vouchers verhogen de kans op tewerkstelling. De overgrote meerderheid van werkzoekenden, 77 procent, apprecieert de keuzemogelijkheid. Daarbij zijn ook de werkzoekenden die er uiteindelijk niet in slagen om een keuze te maken. Het onderzoek toont ook aan dat de werkzoekenden die na hun keuze een voucherbegeleiding bij een partnerorganisatie aanvatten, systematisch meer tevreden zijn over de frequentie, het nut, en de kwaliteit van de coaching en de begeleiding. Eveneens belangrijk is dat de tewerkstellingsresultaten positief zijn. Daar gaat het uiteindelijk om. De voucherhouders die daadwerkelijk een begeleiding volgen, verhogen hun kansen op werk met 15 procent.

Naast de positieve effecten die vastgesteld worden bij het volgen van voucherbegeleiding, blijkt dat 25 procent van de werkzoekenden met een voucher geen begeleiding aanvatten omdat ze tussentijds werk vinden of uitzicht hebben op werk. Het verstrekken van vouchers heeft dus een activerend effect, mogelijk omdat werkzoekenden met een voucher concreet zelfstandig aan de slag moeten rond hun noden, de arbeidsmarktvereisten en de gewenste begeleiding.

Tezelfdertijd zagen de onderzoekers ook dat er een groep van minstens 10 procent werkzoekenden is die worstelt met het kiezen van een partnerorganisatie en daardoor de voucher uiteindelijk niet gebruikt. Het gaat daarbij vaak om de meer

kwetsbare werkzoekenden: kortgeschoolden, jongeren onder de 25 jaar en niet-digitaalvaardige werkzoekenden. Zij hebben dus nood aan een andere aanpak.

Ten tweede, de partnerorganisaties zijn positief en zien nieuwe uitdagingen. Ook de elf deelnemende partnerorganisaties werden bevraagd binnen dit onderzoek. Zij staan overwegend positief tegenover het vouchersysteem omdat het motiverend werkt voor werkzoekenden, ze meer maatwerk kunnen bieden en ze meer kennis verwerven over de werkzoekenden en over de eigen werking. Gespecialiseerde partners – bijvoorbeeld: 55+, jongeren, hogeschoolden, en werkzoekenden met arbeidsbeperking – en nieuwe partners appreciëren de mogelijkheid om een rol te kunnen spelen naast bestaande generieke partnerorganisaties.

De partnerorganisaties geven wel aan dat de combinatie van vaste kosten voor onthaal en kennismaking, en de onzekere instroom van voucherhouders de belangrijkste nadelen zijn van het systeem. Zo zijn er in het vouchersysteem geen gegarandeerde minimumaantallen van toegewezen werkzoekenden meer. Dat is niet voorzien. De partnerorganisaties aanvaarden de toegenomen onzekerheid, maar wijzen op de nood aan accurate, actuele en fijnmazige informatie over voucher volumes en -houders om hun bedrijfsvoering af te kunnen stemmen op een dynamische vouchermarkt.

Ten derde, VDAB verhoogt zijn kostenefficiëntie met vouchers. De onderzoekers evalueerden de bemiddelingsvouchers ook vanuit het standpunt van VDAB. De VDAB-bemiddelaars zien zeker voordelen aan het systeem. Zo wordt aan werkzoekenden een breder en gevarieerder aanbod geleverd. Het is breder omdat er meerdere partners zijn die naar vouchers dingen.

De aanwezigheid van meerdere partnerorganisaties maakt VDAB ook minder afhankelijk van één enkele partner binnen een regio, en het biedt directe alternatieven bij ondermaatse dienstverlening.

Daarbovenop komt nog dat vouchers ook de kostenefficiëntie verhogen. Er zijn geen gegarandeerde aantallen begeleidingen voor de partnerorganisaties en bijgevolg verdwijnen ook eventuele compensatiebetalingen bij ontoereikende aantallen. Bovendien start een belangrijk deel van de voucherhouders geen begeleiding bij een partnerorganisatie op, omdat ze bijvoorbeeld al aan de slag zijn. Deze trajecten hoeven we niet meer te betalen. In de huidige werking van tendering zitten namelijk ook werkzoekenden die vermoedelijk op korte termijn niet langer werkzoekend zijn.

Ten vierde, zijn er natuurlijk ook implicaties voor VDAB zelf. De bemiddelingsvouchers hebben ook gevolgen voor de VDAB-medewerkers. Een grotere en meer diverse groep partnerorganisaties vergt extra inspanningen op het vlak van kwaliteitsbewaking. De VDAB-bemiddelaars verwijzen voor de positieve effecten naar de geboden keuzevrijheid die weerstanden verlaagt bij werkzoekenden, naar partners die meer inzetten op maatwerk veeleer dan op standaardtrajecten en naar een meer gevarieerd partneraanbod.

Tijdens het pilootproject zagen VDAB-bemiddelaars als belangrijkste nadelen een toegenomen werklust en een langer proces om tot een effectieve toeleiding te komen.

Ten slotte: uw derde vraag. Het experiment was een eerste positieve stap. Op de inzichten uit het onderzoek werkt VDAB nu verder richting een realistische uitrol van een ruimer pilootproject met vouchers in heel Vlaanderen, enkel voor het aanbieden van intensieve bemiddeling en begeleiding. Voor ons is het cruciaal zicht te krijgen op organisatorische implicaties bij een verdere uitrol, zowel voor VDAB als

voor partnerorganisaties die nu al aangegeven hebben dat er grotere onvoorspelbaarheid zal optreden. Daarom ben ik voorzichtig in een brede uitrol van de vouchers.

De vouchers laten werkzoekenden toe om een bemiddelingspartner te kiezen die het best bij hen past op het vlak van aanpak, locatie en methode. Voor werkzoekenden die niet zelf kunnen kiezen, wordt er een aanbod voorzien waar de VDAB-bemiddelaar naar zal toeleiden. Daarnaast laat het partners ook toe om zich te profileren naar een bepaald publiek en te differentiëren op basis van hun aanpak. Zo krijgen ook kleinere partners de kans om dienstverlening te bieden in de voucherbemiddeling en zo wordt het aanbod verruimd en gedifferentieerd.

VDAB kan nóg meer focussen op de inschatting van de noden van de werkzoekende en de intensiteit van bemiddeling. Daarna zit de werkzoekende aan het stuur van zijn verdere traject en kiest hij zelf de partner voor het leveren van de benodigde dienstverlening. VDAB kan dan weer opvolgen hoe de markt verder evolueert, welk aanbod werkt of aanslaat en welke vraag onvoldoende beantwoord wordt met het bestaande aanbod. Zo neemt VDAB de rol van arbeidsmarktregisseur verder op.

Tot daar, collega Ronse.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, ik ben ontzettend positief, en onder de indruk van 15 procent betere uitstroomcijfers naar werk, doordat je mensen zelf laat kiezen via welke dienstverlener ze gaan. Er zijn een aantal aandachtspunten. Er is een bepaalde groep die moeite heeft met dat type vrijheid, zoals u zelf zegt, door digitale ongeletterdheid of andere oorzaken. Maar als er in de totaliteit 15 procent betere uitstroomcijfers zijn naar werk, dan denk ik dat we niet moeten twijfelen om dat verhaal uit te rollen over heel Vlaanderen. Misschien kan er intern bij VDAB gekeken worden hoe men dat systeem zonder te grote overhead kan implementeren. Eigenlijk zou het moeten leiden tot minder werk voor de mensen van VDAB. Met zulke goede cijfers zou ik dus zeggen: zeker voort aan de slag gaan.

Ik heb misschien nog één bijkomende vraag, puur om het voor mezelf goed levendig voor te stellen. Komt dat systeem dan neer op: een werkzoekende, laat ons zeggen meneer Meyers, komt toe en heeft een gesprek met de bemiddelaar, de bemiddelaar stelt voor wat er in het afsprakenblad gezet wordt, en de persoon in kwestie krijgt dan de vrijheid om bijvoorbeeld voor het luik sollicitatietraining te kiezen, voor een dienstverlener, of voor het luik stagebegeleiding? Moet ik het zo zien? Of is het eerder zo dat er geen afsprakenblad meer is, buiten het feit dat de persoon in kwestie een aantal vouchers krijgt, en daarover moet rapporteren? Dat is gewoon een vraag om het voor mezelf technisch voor te stellen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ja, collega Ronse, spontaan dacht ik dat het het eerste scenario was, zoals u het voorstelt, waarbij het afsprakenblad wel behouden blijft. Ik weet niet meer of dat het eerste of tweede scenario was dat u schetste, maar het afsprakenblad waar u naar verwees, dat blijft wel behouden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dan heb ik nog een laatste vraagje: VDAB kijkt niet alleen naar uitkeringsgerechtigde werklozen, maar naar alle inactieven, ook naar langdurig zieken of mensen die van een SWT-statuuut (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag) of van een leefloon genieten. Is er een mogelijkheid om ook die groep van mensen mee in dat vouchersysteem op te nemen als het wordt opengetrokken?

De voorzitter: Ik begrijp dat er nog bijvragen worden gesteld, maar in principe hoeven die niet meer beantwoord te worden. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

Via het verslag komt er nog een antwoord, mijnheer Ronse.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de federale waterstofstrategie – 408 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, de Federale Regering stelde op 18 oktober de nieuwe federale waterstofstrategie voor in de hoofdzetel van de Port of Antwerp-Bruges. De ambitie is om België verder uit te bouwen tot een Europees knooppunt voor energie. Waterstof, en meer bepaald groene waterstof, moet daarin een belangrijke rol spelen.

Eerst en vooral zal de eigen industrie bevoorraad moeten worden, maar daarnaast kan er ook ingezet worden op de bevoorrading van andere Europese landen. De Federale Regering trekt daarom zo'n 500 miljoen euro uit om in de komende zes jaar de nodige investeringen in een waterstofnetwerk te doen. Volgens federaal minister van Energie Tinne Van der Straeten zijn onze havens "van wereldklasse" en is de bestaande aardgasinfrastructuur "vrij eenvoudig aan te passen voor waterstof."

Maar ons land zal naar alle waarschijnlijkheid zelf geen grote producent van waterstof worden. De reden daarvoor is eenvoudig: we beschikken niet over voldoende elektriciteit uit zogenaamde schone energiebronnen om waterstof op basis van elektrolyse te produceren. De uitfasering van onze nucleaire capaciteit zal dat probleem zeker niet verhelpen. Er werden daarom al een aantal akkoorden gesloten met landen buiten Europa. Zo werd eind 2021 nog een memorandum of understanding afgesloten tussen de Federale Regering en Namibië omtrent de export van groene waterstof. Ook Vlaanderen heeft al dergelijke afspraken gemaakt, bijvoorbeeld met Tasmanië begin dit jaar. Toch lijkt de Federale Regering niet uit te sluiten dat er ooit waterstof geproduceerd zou kunnen worden met windenergie uit de Noordzee.

Minister, hoe staat u ten aanzien van de federale waterstofstrategie? Zal die 500 miljoen euro volstaan om de nodige investeringen te doen? Waarop baseert u zich dan?

Werd u gecontacteerd over die federale waterstofstrategie? Zo ja, op welke momenten bij het tot stand komen van de strategie werd u betrokken en wat was uw input? Zo niet, hebt u zelf geprobeerd de federale collega's hierover aan te spreken? Wat was de respons?

Minister, zult u betrokken worden bij de verdere uitwerking van de waterstofstrategie? Zo ja, op welke manier? Zal er structureel overleg plaatsvinden tussen de deelstaten en de Federale Regering hieromtrent? Zo niet, zult u hierop aandringen bij de Federale Regering?

Hoe verhoudt de federale waterstofstrategie zich ten aanzien van de Vlaamse waterstofvisie die in 2020 werd voorgesteld en de memoranda die door de Vlaamse Regering reeds werden afgesloten?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Zoals u weet werd in november 2020 de eerste Vlaamse waterstofvisie die mijn voorganger minister Crevits had uitgewerkt, goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit was een primeur voor ons land. In 2021 volgde dan de federale waterstofvisie, waarvan nu dus een actualisatie komt.

Wij kunnen dit alleen maar toejuichen, omdat wij van in het begin gezegd hebben dat we goed moeten samenwerken met de federale en Europese collega's om van Vlaanderen een pionier te maken op het vlak van waterstof. Enkel zo kunnen we ook sterk wegen op het Europese speelveld.

Want hoe je het ook draait of keert, de Vlaamse en federale overheden hebben complementaire bevoegdheden rond waterstof. De investeringen van het federale niveau gaan grotendeels naar de investeringen die nodig zijn voor het creëren van de zogenaamde waterstofbackbone: een waterstofleidingennetwerk dat de industriële clusters in België zal verbinden en die ook de connecties maakt met de waterstofnetwerken van onze buurlanden.

Ik ben niet betrokken geweest bij de actualisatie van de federale waterstofstrategie, en in die zin kan ik hierover niet veel zeggen. Ook wij hebben zelfstandig onze Vlaamse waterstofvisie uitgewerkt natuurlijk. Het is belangrijk dat er zowel in de Vlaamse als in de federale waterstofstrategie sprake is van samenwerking met de regio's en het federaal niveau. Dat wil ik graag onderstrepen. En dat wordt onder andere ook onderstreept via de interfederale werkgroep ENOVER/CONCERE, waarvan de subwerkgroep ENOVER Waterstof ondertussen opnieuw is geactiveerd. Dat overleg loopt verder.

Tot slot is er uw laatste vraag. De Vlaamse en federale waterstofuitdagingen zijn aanvullend aan elkaar. Naast de waterstofleidingen met onze buurlanden, waar men federaal aan werkt, kijken wij natuurlijk naar waterstof en CO₂-leidingen binnen bestaande clusters, zoals de Vlaamse havens. Daar zetten wij dan weer op in met onze IPCEI-waterstofinvesteringen (Important Projects of Common European Interest) binnen een Europese context, waar verschillende lidstaten aan deelnemen. Het gaat toch over 125 miljoen euro voor de productie van waterstof, en het gebruik van waterstof om CO₂ om te zetten in duurzame producten of duurzaam staal.

We kunnen dus wel stellen dat het een het ander ook nodig heeft. Samenwerking tussen de verschillende overheden in ons land is cruciaal om een sterke en duurzame waterstofwaardeketen in Vlaanderen en België te kunnen ontwikkelen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Inderdaad, ik denk dat de Vlaamse waterstofvisie en de Belgische waterstofstrategie complementair moeten zijn. Maar in die zin is het toch opvallend dat u blijkbaar niet gecontacteerd bent rond de uitwerking van die federale waterstofstrategie, die nochtans, zoals u zelf zegt, complementair zou moeten zijn.

We moeten eerlijk zijn, het is eveneens de visie en de strategie van de Vlaamse Regering om koploper te zijn in het domein waterstof. Ik heb in mijn vraag inderdaad verwezen naar die Vlaamse waterstofvisie. België wil nu ook koploper worden, maar als ik de beide visies en strategieën bekijk, dan lijkt de nadruk toch vooral te liggen op het uitbouwen van infrastructuur, zoals pijplijnen – wat goed is –, maar

ook en vooral op de invoer en doorvoer van waterstof. Het gaat in veel mindere mate over de productie van waterstof, en dat moet volgens mij toch wel veel beter. Ik denk dat Vlaanderen zich daarin kan onderscheiden.

Ik denk dat we volop moeten durven in te zetten op de productie van waterstof. En wat mij betreft, kan dat productie met zowel hernieuwbare energie als met kernenergie zijn. Met betrekking tot groene waterstof wil ik toch even uw aandacht vestigen op het HEAVENN-project (Hydrogen Energy Applications in Valley Environments for Northern Netherlands) in Noord-Nederland. Noord-Nederland heeft als eerste regio vanuit Europa een subsidie gekregen van de EU voor de ontwikkeling van een zogenoemde Hydrogen Valley. Die subsidie is bestemd voor de ontwikkeling van een volledig functionerende groenewaterstofketen in Noord-Nederland.

De deelprojecten die worden ondersteund, zijn gericht op de productie, opslag, distributie en toepassing van groene waterstof. Maar ik denk dat we ook duidelijk moeten zijn dat we inderdaad met die hernieuwbare energie nooit genoeg groene waterstof zullen kunnen produceren. Ik vrees dat we door het invoeren van waterstof voor een groot deel van onze energiebehoeften opnieuw afhankelijk zullen worden van andere landen. Daarvoor kijk ik dan weer naar bijvoorbeeld de Franse waterstofstrategie, waar men ook de kernreactoren wil inschakelen in de productie van waterstof.

Want de visie van de Fransen is dat er een direct verband is tussen kernenergie en waterstofproductie, en dat is een duidelijke politieke keuze die verschilt met die van Duitsland, en ook met die van Vlaanderen en België, die dus vooral waterstof willen importeren.

Ik heb nog twee korte, bijkomende vragen voor u.

Kent u het HEAVENN-project in Nederland, en bent u van mening dat hun manier van groene waterstof produceren een gedeeltelijke oplossing kan zijn voor de productie van groene waterstof hier in Vlaanderen?

Energie-onafhankelijkheid is strategisch belangrijk voor elk land. Dat leert de huidige energiecrisis ons. Bent u in die zin bereid om ook die Franse waterstofstrategie bij uw federale collega's te gaan bepleiten? Die stelt dat ook kernenergie ingeschakeld moet worden in de productie van waterstof, dit om maximaal onafhankelijk te zijn van de invoer uit derde landen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Wij werken inderdaad met H2Global. Dat is belangrijk om mee te geven. Ik heb ook al gezegd dat wij inzetten op onze IPCEI-waterstofinvestering, voor 125 miljoen euro. Dat is op zich ook positief.

Ik denk dat we de kennis uit het buitenland altijd kunnen en moeten meenemen. Kernenergie is er ook voor elektrificatie, en misschien ook voor waterstof. Dat kan allemaal voor mij, maar we hebben nog niet gezien wat de impact op het financiële plaatje is. Maar alle kennis en knowhow uit het buitenland kunnen natuurlijk dienstig zijn, al is er op dit moment nog geen enkel bedrijf dat specifiek rond elektrificatie via kernenergie werkt, naar ons gekomen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord.

Ik denk dat we het er over alle partijgrenzen heen over eens zijn dat we nog maar in de kinderschoenen staan wat betreft de toepassingen van waterstof. Maar het

is duidelijk dat het nu snel gaat, dus het is goed dat die waterstofstrategieën er zijn. Maar dat neemt niet weg dat ik het toch naïef blijf vinden om te denken dat we alleen met het invoeren en doorvoeren van waterstof dé hub in Europa zullen zijn. We zijn dat nu ook inzake aardgas, maar laat ons eerlijk zijn, onze bedrijven en onze mensen voelen dat niet in hun facturen.

We moeten er dus voor zorgen, denken wij, dat we niet dezelfde fouten maken met die waterstof. Vlaanderen moet dus maximaal onafhankelijk worden als het gaat over de productie van waterstof. Ik verwijs nogmaals naar onze zuiderburen, waar men tegen 2030 een productiecapaciteit van 4 gigawatt hernieuwbare waterstof wil ontwikkelen. Als zij zelfbedruipend kunnen zijn wat de productie van waterstof betreft, dan denk ik dat Vlaanderen dat ook moet kunnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.